

VVJ en AVBB kiezen nieuwe besturen
Algemeen hoofdredacteurs De Persgroep en Corelio
verantwoordensynergieën op hun redacties
Mark Deweerdt (ex-De Tijd) maakt journalistiek testament op

En verder:

Hugo Camps, José Masschelin, de nieuwe Raad voor de Journalistiek,
Pieter Knapen, Luc Vanheerentals, en vele, vele anderen

BELGIE-BELGIQUE

PB

8900 IEPER I

3/8/36

afgiftekantoor Ieper

De Journalist

m a g a z i n e v a n d e V V J

25 januari 2007 - nummer 99 - Verschijnt maandelijks - v.u. pol deltour, IPC, résidence palace blok C - wetstraat 155 1040 Brussel

UIT DE VVJ	3
ACTUEEL	
Uitnodiging algemene ledenvergaderingen VVJ / AVBB	4
Uitreiking nieuwe perskaarten werd hindernissenkoers	5
Braindrain bij De Tijd	5
Synergieën alom in de krantensector: Jaak Smeets (De Persgroep) en Peter Vandermeersch (Corelio) leggen uit waarom	6-7
Crossmediale toekomst VRT ligt vast	7
Raad voor de Journalistiek opnieuw gelanceerd	8
Luc Vanheerentals maakt balans op van acht jaar freelancewerk	12
SCHEEF BEKEKEN	5
MENS ACHTER HET NIEUWS	
José Masschelin (HLN) is meer dan louter verslaggever	9
FORUM	
Mark Deweerdt (ex-De Tijd) maakt journalistiek testament op	10-11
TECHNO	13
ICONEN VAN DE VLAAMSE JOURNALISTIEK	
Hugo Camps: chef verdriet en tedere stilist	14-15-16
BOEKEN	17
DE DEADLINE VOORBIJ	18
ONDER EMBARGO	19

De Persvrijheid heeft het stormweer van donderdag 18 januari niet overleefd. Althans het bronzen standbeeld dat de persvrijheid uitbeeldt op de Congreskolom in Brussel, is van zijn sokkel gedonderd. De drie andere standbeelden - die symbool staan voor de vrijheid van erediens, de vrijheid van onderwijs en de vrijheid van vereniging - doorstonden de windkracht wel. De Persvrijheid wordt na restauratie teruggeplaatst, belofde de Regie der Gebouwen.

(Foto Herman Ricour)

De Journalist

Uit de VVJ

MAGAZINE VAN DE
VLAAMSE VERENIGING VAN
JOURNALISTEN (VVJ)

COÖRDINATIE

Pol DELTOUR
pol.deltour@journalist.be

VASTE MEDEWERKERS

Jan BACKX
Ivan DECLERCQ
Marleen SLUYDTS
Johan VAN CUTSEM
Luc VANHEERENTALS
Mark VLAEMINCK
PHOTO NEWS
ZAK

REDACTIESECRETARIAAT

Résidence Palace
Blok C - Lokaal 2232
Wetstraat 155 - 1040 Brussel
Tel. 02/235.22.70
Fax 02/235.22.72
info@journalist.be
www.journalist.be

ABONNEMENTEN

Lisbeth MOONS
Zie adres hierboven
lisbeth.moons@journalist.be

RECLAMEREGIE

Lisbeth MOONS
Zie adres hierboven
lisbeth.moons@journalist.be

LAYOUT EN DRUK

Drukkerij Deman NV
Nijverheidslaan 5
8970 Poperinge
Tel. 057/33 67 21
Fax 057/33 40 18

VROUWEN ZIJN NODIG

Aan iedereen een welgemeend goed jaar. We zullen het nodig hebben met alle bezuinigingsoperaties en herstructureringen die op ons afkomen. Druppelsgewijs verdwijnen collega's: naar andere jobs, werkloos of te vroeg met pensioen. En wie overblijft moet harder werken zonder er rijker van te worden.

'Mannen aan de macht' is de nieuwe soap die de VRT intern op poten heeft gezet, met uitsluitend mannen in de directie en als hoofdredacteur. Een onbegrijpelijke fout, zoals de Vlaamse minister van Gelijke Kansen terecht heeft opgemerkt. De mannen hebben dat ruiterlijk toegegeven en beterschap beloofd.

Laten we de hand eens in eigen boezem steken. De Vlaamse journalistiek is en blijft een mannenbastion. En dat is niet goed wanneer we de pretentie hebben de vinger aan de pols te houden van Vlaanderen. In dat Vlaanderen wonen mannen én vrouwen, jong en oud, blank en gekleurd... Nieuws vanuit een mannenbril bekeken is onvermijdelijk eenzijdig. Hoeveel vrouwelijke hoofdredacteurs zijn er? Hoeveel vrouwen zijn cameraman, technicus, fotograaf, monteur? Gelukkig groeit hun aantal, maar traag gaat het wel. En dan stuiten de vrouwen ook bij ons weer op dat beruchte glazen plafond, die onmerkbare mechanismen die maken dat ze niet doorstoten naar topfuncties. Enkele eerbiedwaardige uitzonderingen bevestigen de regel.

Onze sector is vrouwonvriendelijk. Zelfs de mannen hebben het moeilijk met de lange werkdagen en onvoorspelbare werkuren. Daar mag verandering in komen. Onze (mannelijke) directies moeten beseffen dat vrouwen en mannen recht hebben op een normaal sociaal en gezinsleven – hoe graag we onze boeiende job ook doen. Laten we daar een punt van maken: meer kwaliteit op de werkvloer voor iedereen. De kwaliteit van het werk zal er niet onder lijden, integendeel.

Overigens is ook onze eigen beroepsvereniging, de VVJ, geen voorbeeld van een gezond evenwicht tussen de seksen.

De vrouwelijke bestuursleden zijn v er in de minderheid. Laat dit meteen een warme oproep aan de vrouwelijke collega's zijn om zich kandidaat te stellen voor de bestuursverkiezingen van 17 februari. We hebben vrouwen hard nodig.

Marc Van de Looerbosch

Foto: Johan Van Cutsem

UITNODIGING ALGEMENE LEDENVERGADERINGEN VVJ / AVBB

ALGEMENE LEDENVERGADERING VVJ

Alle journalisten die aangesloten zijn bij de VVJ (wat veronderstelt dat ze hun lidgeld betaalden voor 2007) worden hartelijk uitgenodigd op de jaarlijkse ledenvergadering van hun beroepsvereniging die plaats vindt op

**zaterdag 17 februari 2007 om 10u30
in het IPC, Résidence Palace – blok C
Wetstraat 155 te 1040 Brussel.**

Agenda

1. Activiteitenverslag van de Raad van Bestuur, voorgesteld door de voorzitter
2. Financiën: rekeningen 2006 en begroting 2007, voorgesteld door de secretaris-penningmeester; décharge van de bestuursleden
3. Nieuw Samenwerkingsprotocol AVBB-VVJ-AJP: bespreking en stemming
4. Verkiezing nieuwe Raad van Bestuur; aanwijzing kandidaten voor de Raad van Bestuur AVBB
5. Varia

ALGEMENE LEDENVERGADERING AVBB

Alle journalisten die aangesloten zijn bij de VVJ en langs die weg bij de AVBB worden tevens hartelijk uitgenodigd op de jaarvergadering van die laatste op

**zaterdag 17 februari 2007 na de A.V.
van de VVJ op dezelfde plaats.**

Agenda

1. Activiteitenverslag van de Raad van Bestuur, voorgesteld door de voorzitter
2. Financiën: rekeningen 2006 en begroting 2007, voorgesteld door de secretaris-penningmeester; décharge van de bestuursleden
3. Nieuw Samenwerkingsprotocol AVBB-VVJ-AJP: stemming
4. Toenadering tot de Vereniging van Journalisten van de Periodieke Pers: mandaat
5. Verkiezing nieuwe Raad van Bestuur
6. Varia

De voorzitters van de AVBB, VVJ en AJP nodigen alle aanwezigen na de A.V. uit op een glas.

MODEL VAN VOLMAGHT

Model van volmacht
Maximaal 5 volmachten per aanwezig lid.

Ondergetekende, _____

stemgerechtigd lid met erkenningsnummer N _____

geeft hierbij volmacht aan _____

om in zijn/haar naam te stemmen op de A.V. van VVJ en AVBB van 17 februari 2007.

OPROEP TOT KANDIDAATSTELLING BESTUURSVERKIEZINGEN

Op hun ledenvergaderingen van 17 februari organiseren de VVJ en de federale AVBB ook hun vierjaarlijkse bestuursverkiezingen. Alle erkende beroepsjournalisten die lid zijn van de VVJ/AVBB, kunnen zich kandidaat stellen voor een welbepaalde bestuursfunctie.

DE VACATURES OP EEN RIJ

1. Voorzitter
2. Ondervoorzitter
3. Secretaris-penningmeester
4. Vertegenwoordiger dagbladjournalisten
5. Vertegenwoordiger magazinejournalisten (nog geen kandidaat)
6. Vertegenwoordiger openbare audiovisuele media (nog geen kandidaat)
7. Vertegenwoordiger private audiovisuele media
8. Vertegenwoordiger regionale audiovisuele media (nog geen kandidaat)
9. Vertegenwoordiger persagentschappen en elektronische media
10. Vertegenwoordiger zelfstandigen
11. Vertegenwoordiger foto- en filmjournalisten
12. Vertegenwoordiger regio Antwerpen-Limburg (nog geen kandidaat)
13. Vertegenwoordiger

14. Vertegenwoordiger regio Brussel-Brabant
15. Vertegenwoordiger regio West- en Oost-Vlaanderen

BELANGRIJK OM WETEN !

- Kandidaturen moeten schriftelijk binnen zijn op het VVJ-secretariaat ten laatste op **vrijdag 2 februari 2007**.
- Kandidaten melden expliciet voor **welke plaats** in het bestuur ze kandidaat zijn. Men kan zich kandidaat stellen voor 2 of zelfs 3 van de in te vullen bestuursmandaten, althans voor zover men aan de omschrijving daarvan voldoet.
- *Kandidaten voor het voorzitterschap, het ondervoorzitterschap of het penningmeesterschap moeten niét over een lijst van 25 handtekeningen van voordragende VVJ-leden beschikken, zoals bij vorige bestuursverkiezingen nog het geval was. Dat heeft de uittreedende Raad van Bestuur in extremis beslist.*
- Van de 14 VVJ-bestuursleden moeten er 7 ook een bestuursmandaat opnemen in de raad van bestuur van de **federale AVBB**,

waar ze het gezelschap krijgen van 7 bestuursleden van de Franstalige AJP. De algemene ledenvergadering van de AVBB duidt deze federale bestuursleden aan op voordracht van de raden van bestuur van VVJ en AJP.

- De VVJ-voorzitter neemt samen met de AJP-voorzitter het **AVBB-voorzitterschap** waar. Volgens de voorziene communautaire beurtrol is de VVJ-voorzitter in de periode 2007-2011 tevens AVBB-voorzitter.
- De raad van bestuur van de VVJ komt traditioneel **één keer per maand** bijeen op een woensdagavond. De raad van bestuur van de AVBB vergadert een keer om de 1 à 2 maanden, tot dusver gebeurde dat op het middaguur. Veel communicaties en be-raadslagingen verlopen tegenwoordig via e-mail.

MEER INFORMATIE

... kan u altijd verkrijgen op het VVJ/AVBB-secretariaat (pol.deltour@journalist.be, tel. 02/235.22.70) of bij de uittreedende bestuursleden (zie overzicht op www.journalist.be of in de *Journalistenagenda*).

NIEUWE PERSKAARTEN TER BESTEMMING

Pol Deltour

Het ging dan wel met de klassieke vertraging gepaard, het gros van de beroepsjournalisten beschikt intussen wel degelijk over zijn nieuwe officiële perskaart 2007-2011. Tegen 1 februari zou iedereen die tijdig een aanvraag indiende bij de Erkenningscommissie – en die volgens de commissie nog steeds aan de wettelijke erkenningsvoorwaarden voldoet – zijn nieuwe document moeten hebben. Aan Vlaamse zijde gaat het om zowat 1.850 beroepsjournalisten in het totaal. Een extra complicatie zorgde alsnog voor wat bijkomende vertraging in de productie van de nieuwe kaarten. Op vraag van de FOD Binnenlandse Zaken zou ook het rijksregisternummer van de journalist erop vermeld worden, in plaats van zoals voorheen het nummer van de identiteitskaart. Maar de

Commissie ter Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer had daar een formeel bezwaar tegen, en dat leidde tot de tijdelijke stopzetting van de kaartenproductie. Uiteindelijk werd met Binnenlandse Zaken afgesproken dat de kaarten met het RR-nummer erop die al werden uitgereikt, uitgereikt blijven. Op de documenten die nog moesten worden gedrukt, komt geen enkel identificatienummer meer voor, noch het RR-nummer noch het nummer van de identiteitskaart.

Belangrijk voor de beroepsjournalisten die met het spoor reizen: vanaf 1 februari aanvaardt de NMBS enkel nog de *nieuwe* perskaarten 2007-2011 als vervoerbewijs. (Voor stagiairs en ereleden blijft de gele reductiekaart vereist.)

BRAINDRAIN BIJ DE TIJD

Niemand kan er nog naast kijken: bij de krant *De Tijd* is een nooit geziene *braindrain* aan de gang. De ene na de andere journalist zoekt andere oorden op. Bij de achterblijvende redactieleden is de ongerustheid over de continuïteit en de kwaliteit van de krant bijzonder groot. Het collectieve geheugen van de krant wordt systematisch afgebouwd, wordt gezegd. En dan worden sommige vertrekkers wel vervangen, meestal gebeurt dat door jonge en onervaren en meteen ook veel goedkopere werkrachten.

De lijst van journalisten die de jongste paar jaar vertrokken bij *De Tijd* is indrukwekkend. Voor de overname door De Persgroep en de bijhorende herstructurering vertrokken al enkele gezichtsbepalende figuren, maar sindsdien ging het

alleen maar van kwaad naar erger. De laatste vertrekkers in de rij zijn sterkhouders als Mark Deweerdt (zie ook pagina's 10 en 11 van deze DJ), Stefaan Huysentruyt (naar het kabinet-Bourgeois), Ewald Pironet (naar *Knack*) en Guy Muessen (naar UNIZO). Nog andere mensen zouden binnen afzienbare tijd de redactie verlaten.

Sommige gaten worden wel opgevuld door ervaren journalisten (weer) in huis te halen: Dirk De Wilde (van Belga) en Frank Demets (van *Knack*) bijvoorbeeld. Maar het algemene aanvoelen op de redactievloer is toch dat de directie naar een redactie met twee snelheden wil, met een pak jonge nieuwkomers die tegelijk veel minder goede arbeidsvoorwaarden hebben dan de 'oudere' generatie. (PD)

S C H E E F B E K E K E N

"De VRT heeft ons nooit op snelheid geklopt als wij een verhaal wilden brengen. Integendeel: ik denk dat wij meestal de toon zetten en als eersten oppikken welke sfeer in Vlaanderen rond een verhaal hangt. Daar, het is gezegd."

Stef Wauters, hoofdredacteur van Het Nieuws op VTM, in Humo van 19 december 2006

"Ik merk meer oppervlakkigheid. Alles wordt toegespitst op perceptie, op hoe het overkomt. Er wordt ook niet meer gedebatteerd over de grote maatschappelijke thema's. Ik erger me aan het gebrek aan visie, zowel bij de media als bij de politici."

Jos Bouveroux, hoofdredacteur VRT (radio)nieuws, in Knack van 20 december 2006

"Ik ben van mening dat nog nooit zoveel mensen elkaar zo onbarmhartig, zo plat hebben uitgescholden als in de voorbije paar jaar. De grootste schelders zeggen dan: 'De vrije meningsuiting wordt bedreigd!'. Maar dat is niet waar. Er is een bepaald soort omgang tussen beschaafde mensen, waarin je platte woorden vermijdt."

Nederlands 'journalist van de eeuw' Henk J. A. Hofland, in Knack van 20 december 2006

"2005 stond nog in het teken van politici die, achtervolgd door persmusketiers, gedwongen werden hun diepste geheimen prijs te geven. In 2006 haalden diezelfde politici de schouders op en zetten hun deur wagenwijd open voor de pers."

De politieke redactie van De Morgen in de krant van 2 januari 2007

"VTM liet zich door Jean-Marie Dedecker kapen en bood een eenzijdig forum aan diens scheldtirade. Maar wat wil je ook anders, als de politieke redactie tot een absoluut minimum wordt herleid? Ik word er liefst niet aan herinnerd dat ik ooit op die redactie heb gewerkt."

Ex-VTM-nieuwsanker, nu N-VA-parlementslid Mark Demesmaeker op zijn website

"De man leende zich destijds voor goedbetaalde schnabbels, onder andere voor Colruyt. Wij zijn daar nu heel streng in en willen niet dat nieuwsankers meedoen aan mediatrainingen of pensenkermissen, zoals bij de VRT weleens gebeurt."

VTM-directeur informatie Eric Goens reageert op Demesmaeker in Dag Allemaal van 9 januari 2007

"Waar staat *Humo* vandaag eigenlijk voor? Je kunt niet aan de ene kant spotten met

Dag Allemaal, om dan een cover te maken die een slechte kopie is van je grote concurrent."

Schrijver en hoogleraar moderne Nederlandse literatuur Geert Buelens in De Morgen

"Ik probeer mijn werk zo goed mogelijk te doen, maar over bepaalde onderwerpen die voor mijn tijd gebeurd zijn, moet ik vaak te rade gaan bij iemand om het uit te leggen. Mensen die dat meegemaakt hebben, hebben een bredere visie over hoe ze het vandaag moeten brengen. Dat gebrek aan bagage is een mankement. Je moet je daar bewust van zijn. Slechte journalisten zijn journalisten die vol zijn van zichzelf en denken alles te weten."

VTM-Nieuwsanker Cathérine Moerkerke (29) in De Standaard van 13 januari 2007

"La Communauté Française de Belgique est seule en Europe, avec la France, à n'avoir aucun lieu où les pratiques journalistiques sont évaluées et discutées collégialement."

Marc Chamut en Martine Simonis van de AJP dringen in La Libre Belgique van 21 december 2006 aan op de oprichting van een Franstalige Raad voor de Journalistiek naar Vlaams model

SYNERGIE ALHIER, SYNERGIE ALDAAR

2007 wordt voor de klassieke nieuwsmedia het jaar van de Synergie. Bij De Persgroep zitten sinds Nieuwjaar *Het Laatste Nieuws*, *De Morgen* en de ex-Magnet-magazines (waaronder vlaggeschip *Dag Allemaal*) onder één logistiek dak. De sportverslaggeving in *De Morgen* is de facto die van *Het Laatste Nieuws*, en (belangrijker) haar economieberichtgeving haalt *De Morgen* omzeggens helemaal uit *De Tijd*. Bij Corelio wordt de redactionele integratie die vorig jaar werd ingezet, verder doorgevoerd. Nog meer dan bij De Persgroep, blijkt redactionele kopij tussen *De Standaard*, *Het Nieuwsblad/De Gentenaar* en *Het Volk* sterk inwisselbaar te zijn. Opvallend blijft overigens hoe beide krantengroepen naar elkaar verwijzen om hun eigen synergie-operaties te verantwoorden.

Ook in de omroepsector is het verzamelen geblazen. Na de verkiezingen van 10 juni 2007 gaat bij de VRT het grote crossmediale project van start, waarbij radio-, tv- en online-redactie in elkaar worden geschoven. Ondertussen worden VTM-verslaggevers met aandrang verzocht om nog intensiever samen te werken met *Het Laatste Nieuws* uit dezelfde Persgroep-stal.

De Vlaamse mediadirecties hebben ongetwijfeld argumenten voor al die samentrekkingen: de toenemende concurrentie van digitale media, de proliferatie van gratis nieuws. Maar dat markteconomische discours verdringt opvallend snel een reeks andere overwegingen naar de achtergrond. Hoe zit het met de bezetting van de betrokken redacties, en gaat het hier niet om kille saneringsoperaties? Wat met de arbeidsvoorwaarden van de betrokken journalisten, hun auteursrechten, hun mogelijkheden tot bijscholing? En staan we tot slot niet voor een serieuze verschraving van het nieuwsaanbod in Vlaanderen, een streep door het pluralisme in de pers – een bekommernis waarop redactiestatuten kunnen inspelen.

De Journalist besteedt in deze en volgende edities aandacht aan de synergiebewegingen in de Vlaamse nieuwssector. In dit nummer komen de redactionele *numero uno's* van de Corelio- en Persgroepkranten aan het woord, met hun verantwoording voor de evolutie. Volgende keer: de VRT.

Pol Deltour

JAAK SMEETS (DE PERSGROEP): 'SLIMME SAMENWERKING KAN'

DJ: Met ingang van 1 januari jl. is bij De Persgroep een verregaande synergie doorgevoerd tussen de diverse krantentitels en de magazines. Hoe zit het met de redactionele eigenheid en autonomie van de betrokken titels?

Jaak Smeets: "We blijven uitgaan van onafhankelijk van elkaar opererende redacties. Wat verandert, is dat de omkadering nu gebeurt door gecentraliseerde ondersteunende diensten. Dat is met name het geval voor marketing, personeel, ICT, financiële aangelegenheden ook. Maar elke redactie wordt nog steeds aangestuurd door een eigen hoofdredactie en cheffenteam. De hoofdredacteurs brieven aan de directeur-uitgever. Journalistieke samenwerking is mogelijk in deelgebieden, maar enkel en alleen na fiat van de hoofdredacteurs en op de uitdrukkelijke voorwaarde dat elk medium resoluut zijn eigen koers kan varen. In de praktijk beperkt dit zich tot twee akkoorden, waarbij onze kleinste krant – *De Morgen* – naar eigen inzicht en met eigen mensen en eindredactie kan plukken uit het sportaanbod van *Het Laatste Nieuws* en het economisch nieuws van *De Tijd*. Bij internet wordt er wel vertrokken van eenzelfde gemeenschappelijk platform wegens de snelle en dure technologische evoluties. Bovendien moeten we daar absoluut met spelers op wereldschaal zoals Google en MSN kunnen concurreren. Maar samengevat geloven we dus niet in één grote eenheidsworst. Slimme samenwerking kan, maar zeker in tijden van massaal aanbod – overaanbod zelfs

misschien – is de eigenheid van elk medium belangrijker dan ooit te voren."

DJ: Wat zijn de gevolgen voor de bezetting van de redacties, de werkgelegenheid van journalisten?

"De investeringen in redactiebudgetten en personeelssterkte zijn even groot als voorheen, zelfs iets groter nog. Maar de kostenstructuur is wel degelijk een reden tot bezorgdheid. Zowel de steeds grotere versnippering van de reclame, met de bijbehorende prijsdruk, als de doorbraak van gratis nieuws en gratis media is een ernstige bedreiging die de 'oude' media verplicht zo spaarzaam mogelijk met elke euro om te gaan. In de praktijk staan we voor een op het eerste zicht onmogelijke paradox: we moeten zorgen voor steeds meer journalistieke kwaliteit, eigenheid en surplus, en dat in combinatie met die stijgende prijsdruk op de lezers- en advertentiemarkt."

DJ: In hoeverre tasten de synergieën de arbeidsvoorwaarden van de journalisten aan, en hoe wordt daar dan aan tegemoetgekomen?

"Er is geen reden om aan te nemen dat de tot hiertoe bestaande mechanismen niet verder kunnen functioneren."

DJ: Valt er toch niet te vrezen voor de eigenheid van de redacties van De Persgroep, en, bij uitbreiding, voor het pluralisme in de Vlaamse media?

"De beste bescherming voor een medium is zijn of haar publiek. Wie het karakter, de geschiedenis of de aard van een medium niet respecteert, verliest zijn lezers. Het is voor ons ondenkbaar dat politieke, opiniërende of zelfs maar gewoon analy-

serende stukken uit *Het Laatste Nieuws* in *De Morgen* zouden verschijnen, of vice versa. Elke redactie blijft absoluut onafhankelijk op dat vlak, onder verantwoordelijkheid van een autonome hoofdredacteur."

DJ: Wat is dan eigenlijk het probleem met een redactiestatuut als waarborg voor het behoud van die autonomie?

"In onze ogen bestaat de essentie van een redactiestatuut erin om de genen, het doel, de ziel en de maatschappelijke opdracht van een medium vast te leggen en – zonodig – veilig te stellen tegen alle mogelijke grillen van eigenaars, uitgevers en/of hoofdredacteurs. Dat zijn alle drie, zoals bekend, slechts sterfelijke en vervangbare passanten. Maar redactiestatuten die de hele redactionele werking proberen te vatten, kunnen – zoals ondermeer in Nederland en Frankrijk helaas ten overvloede bezwezen is – media en redacties ook totaal doen verstarren. Vooral als er bepalingen in staan die er in de praktijk toe leiden dat niet de meest bekwame maar de meest handige of diplomatieke karakters op de belangrijke redactieposten komen. Of die leiden tot redacties die meer bezig zijn met zichzelf dan met de inhoud van hun krant en met hun lezers."

Foto Bart Leyse

PETER VANDERMEERSCH (CORELIO): 'KERNWOORD IS DIVERSIFICATIE'

DJ: Ook de vroegere VUM-, nu Corelio-titels hebben de jongste tijd steeds meer synergieën doorgevoerd. En ook bij jullie lijken economische premissen het te halen op redactionele bekommernissen.

Peter Vandermeersch: "Toch hebben we niet uit besparingsoverwegingen gehandeld, integendeel. Het aantal journalisten dat nu voor *De Standaard*, *Het Nieuwsblad/De Gentenaar* en *Het Volk* werkt is zelfs lichtjes hoger dan begin dit jaar, toen we met de synergieën begonnen. Het was er ons juist om te doen de kranten beter te profileren. Bij mijn studerende als algemeen hoofdredacteur had ik enkele opmerkelijke vaststellingen gemaakt. We deden, met *De Standaard* en *Het Nieuwsblad*, veel zaken dubbel die niet gezichtsbepalend waren. Zo zaten we met twee of drie mensen op dezelfde match hetzelfde verslag te maken, bezochten we dezelfde restaurants om dezelfde bespreking te maken, zaten we naast elkaar in het parlement om dezelfde analyse te maken.

Bovendien deden we met beide kranten nogal wat zaken apart die de andere titel niét meenam. Frank Raes bijvoorbeeld schreef een uitstekende sportcolumn in *De Standaard* die niet in *Het Nieuwsblad* verscheen. Van zijn kant investeerde *Het Nieuwsblad* in buitenlandverslaggeving, terwijl het in Oost- en West-Vlaanderen nog drie vaste mensen had."

DJ: Levert het dan geen surplus dat kranten eigen invalshoeken hanteren en klemtonen leggen?

"Mijn doel was en is *Het Nieuwsblad* opnieuw te laten investeren in zijn co-rebusiness: regionale verslaggeving en sportverslaggeving. Begin dit jaar hadden we nog zeven mensen die niét in Groot-Bijgaarden werkten. Nu hebben we bijna weer dertig mensen zitten in de regio. Ook de sportredactie is versterkt. Om dat te financieren putten we uit middelen die we tot voor kort dubbel

inzetten – voor nationale reporters, buitenlandverslaggeving enzovoort. Het proces dat ik leid is met andere woorden geen proces van synergie, wél een proces van diversificatie: erover waken dat *De Standaard* en *Het Nieuwsblad* middelen inzetten voor aparte, gezichtsbepalende taken in plaats van dezelfde taken twee keer uit te voeren. De synergie laat trouwens ook toe om teams van drie of vier mensen te zetten op een dossier waar voorheen twee keer twee mensen werden ingezet."

DJ: Wie stuurt wat aan in de nieuwe redactiestructuur?

"*Het Nieuwsblad* is meester van alle regioberichtgeving – waarvan er trouwens veel nationaal doorstroomt – en van alle sportberichtgeving. Wetstraat, binnenland algemeen, buitenland, economie, cultuur en media gebeuren bij *De Standaard*. Daar bovenop heeft *Het Nieuwsblad* een team van een twintigtal reporters die *Het Nieuwsblad*-eigen stukken kunnen maken. Zij moeten zich niet met agendajournalistiek bezig houden voor de terreinen die door *De Standaard* worden afgedekt. Wel kunnen ze naar eigen inzicht en vermogen de rol van *grands reporters* op zich nemen. Een goed voorbeeld is de recente voorstelling van het boek van Yves Leterme. Een *De Standaard*-journalist maakte een stukje over de presentatie van het boek. En een journalist van *Het Nieuwsblad* voegde daar een uitstekend gesprek aan toe met vier gewezen leraars van Leterme die op de presentatie aanwezig waren."

DJ: Wat zijn de repercussies op de arbeidsvoorwaarden van de journalisten?

"Sommige journalisten werken nu van thuis uit. Maar daarvoor was al eerder een statuut uitgewerkt."

DJ: Toch vinden velen dat het bergaf gaat methetpluralismeindeVlaamsekranten.

"De kranten zijn nu diverser en beter

dan pakweg een jaar geleden toen we allebei op ons eiland hetzelfde zaten te doen met minder middelen. Ik hoop dan ook dat we in dezelfde richting kunnen verderwerken. Met wat er op ons afkomt met de multimedia gaan we nog veel beter en creatiever moeten zijn. Nu stel ik nog vast dat een onlineredactie een bericht maakt dat op het bureau ernaast door een andere journalist nog eens wordt gemaakt. Wat een verspilling van energie en creativiteit. Een van de twee journalisten zou met iets anders kunnen bezig zijn. Dat is veel boeiender dan het werk van zijn collega overdoen. Leve de synergie dus als we daardoor krachten kunnen vrijmaken om te doen waarvoor we betaald worden: steengoeie journalistiek. En weg met de synergie als die een instrument is om te besparen. Dan snijden we ons zelf de keel over."

Foto: PhotoNews

Peter Vandermeersch, algemeen hoofdredacteur Corelio (*De Standaard*, *Het Nieuwsblad*, *De Gentenaar*, *Het Volk*)

VRT-REDACTIES SMELTEN SAMEN VANAF 11 JUNI

Na de federale parlementsverkiezingen van 10 juni zal de VRT nog een enkele Nieuwsdienst hebben voor radio, tv en online. De journalisten van de openbare omroep zullen dan ook systematisch op de diverse platforms worden ingezet. Pieter Knapen wordt de algemeen hoofdredacteur van de eengemaakte multimediaredactie. Hij krijgt vier hoofdredacteurs onder zich: Wim Willems (verantwoordelijk voor de nieuwsuitzendingen op radio, tv en internet), Jos Bouveroux (verantwoordelijk voor de 70-koppige ploeg verslaggevers), Sigfried Bracke (verantwoordelijk voor de 'verdiepende' nieuwsprogramma's op Radio 1 en *Terzake* op Canvas), en Kris Hoflack (die verantwoordelijk blijft voor de andere duidingsprogramma's *De Zevende Dag*, *Morgen Beter*, *Panorama*).

De herschikking gaat gepaard met een drastische reorganisatie op directieniveau. Ook daar vallen de schotten tussen radio en tv weg. Een nieuwe directie 'Verbindende Merken' (met ondermeer Eén en Radio 2) wordt geleid door Mieke Berendsen, daarnaast komt een nieuwe afdeling 'Verdiepende Merken' (met ondermeer Canvas en Radio 1) die zal worden geleid door Isabelle Baele.

De VRT-directie, met voorlopig nog gedelegeerd bestuurder Piet Van Roe aan het hoofd, steekt niet weg dat de omroep door de synergieën "efficiënter en dus ook goedkoper" moet kunnen werken.

RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK VERNIEUWD

Pol Deltour

De VZW Raad voor de Journalistiek, die uit vertegenwoordigers van de VVJ en de Vlaamse mediadienstenvereniging bestaat, heeft een nieuwe samenstelling goedgekeurd voor de eigenlijke Raad voor de Journalistiek. Dat is de deontologische waakhond die VVJ en Vlaamse persbedrijven in 2002 samen hebben opgericht. De Raad kwam op 11 januari voor het eerst in zijn nieuwe samenstelling bijeen. 25 van de 35 (effectieve en plaatsvervangende) leden meldden zich voor de groepsfoto. De nieuwe samenstelling geldt voor een termijn van vier jaar. Alle informatie over de werking van de Raad staat op www.rvdj.be.

1. Wim Criel – 2. Walter Van Gerven – 3. René Adams – 4. Michel De Vinck – 5. Leen Uyterhoeven – 6. Luc De Smet – 7. Geert Steurbaut – 8. Karen Van Brabant – 9. Jan Ceuleers – 10. Johan Van Cleemput – 11. Patrick Martens – 12. Eric Brewwaeys – 13. Alex Fordyn – 14. Greta Bourgeois-Suetens – 15. Paul Geerts – 16. Pieter Knapen – 17. Stefaan Michielsen – 18. Stefaan Walgrave – 19. Astrid Rubbens – 20. Werner Smeuninx – 21. Luc Van Poucke – 22. Louis Weenen – 23. Jos Bouveroux – 24. Filip Verhoest – 25. Frans Wauters

Samenstelling Raad voor de Journalistiek 2007-2010

Secretariaat / Ombudsdienst

VOETS Flip, secretaris-generaal • DEWILDE Kristina, administratief secretariaat

A-GROEP

(journalisten afgevaardigd door de VVJ)

Effectieve leden:

DE SMET Luc, journalist *VTM nieuws*
MARTENS Patrick, journalist *Knack* en ondervoorzitter van de Raad voor de Journalistiek
STANDAERT Luc, journalist *Het Belang van Limburg – Gazet van Antwerpen*
VERHOEST Filip, journalist *De Standaard*
WAUTERS Frans, bruggepensioneerde journalist
WEENEN Louis, freelance journalist (afgevaardigd door de VJPP)

Plaatsvervangers:

ADAMS René, actief gepensioneerde journalist
MAERTENS Hans, redactiemedewerker *Roularta*
MICHIELSEN Stefaan, journalist *De Tijd*
PAUWELS Tim, journalist *VRT* en voorzitter deontologische adviesraad
VRT-nieuwsdienst,
VANDELOOVERBOSCH Marc, journalist *VRT*
VANDERSTUKKEN Walter, journalist *Videohouse*

B-GROEP

(uitgevers en mediadienstenvereniging)

Effectieve leden:

CRIEL Wim, verantwoordelijke uitgever *Roularta Media Group*
DE VINCK Michel, gedelegeerd bestuurder *Photo News*
KNAPEN Pieter, hoofdredacteur *VRT*
SMEUNINX Werner, redactiemanager *Gazet van Antwerpen* en *Belang van Limburg*;
STEURBAUT Geert, stafdirecteur *Corelio*
VAN GRIEKEN Jean-Paul, secretaris-generaal UPP

Plaatsvervangers:

BOUVEROUX Jos, hoofdredacteur *VRT*
CLEMENT Koen, directeur *Magnet Magazines*
DESLE Piet, hoofdredacteur *VMMA radio's*
FORDYN Alex, algemeen directeur Vlaamse Dagbladpers
VAN BRABANT Karen, bedrijfsjurist *De Persgroep*
VAN DE RIJST Steven, voorzitter UPP

TOEGEVOEGDE LEDEN

a) Aangewezen door de VVJ

Effectieve leden:

BREWAEYS Eric, staatsraad Raad van State, docent VUB en voorzitter van de Raad voor de Journalistiek
RUBBENS Astrid, stafmedewerker slachtofferhulp Steunpunt Algemeen Welzijnswerk
UYTERHOEVEN Leen, woordvoerder NMBS

Plaatsvervangers:

DE MEULEMEESTER Ann, alg. secretaris ACW
GEERTS Paul, publicist
WALGRAVE Stefaan, hoogleraar politieke wetenschappen Universiteit Antwerpen

b) Aangewezen door de mediadienstenvereniging

Effectieve leden:

BOURGEOIS Greta, em. raadsheer hof van cassatie en em. buitengewoon hoogleraar KULeuven
CEULEERS Jan, jurist
VAN CLEEMPUT Johan, zelfstandig mediaconsulent

Plaatsvervangers:

VAN GERVEN Walter, em. hoogleraar KULeuven en U. Maas-tricht, dist. visiting prof. U. Tilburg en gew. advocaat-generaal Europees hof van justitie
VAN POECKE Luc, hoogleraar departement communicatiewetenschappen K.U.Leuven

JOSE MASSCHELIN, "GERECHTSJOURNALIST MOET VERDER GRAVEN"

Mark Vlaeminck

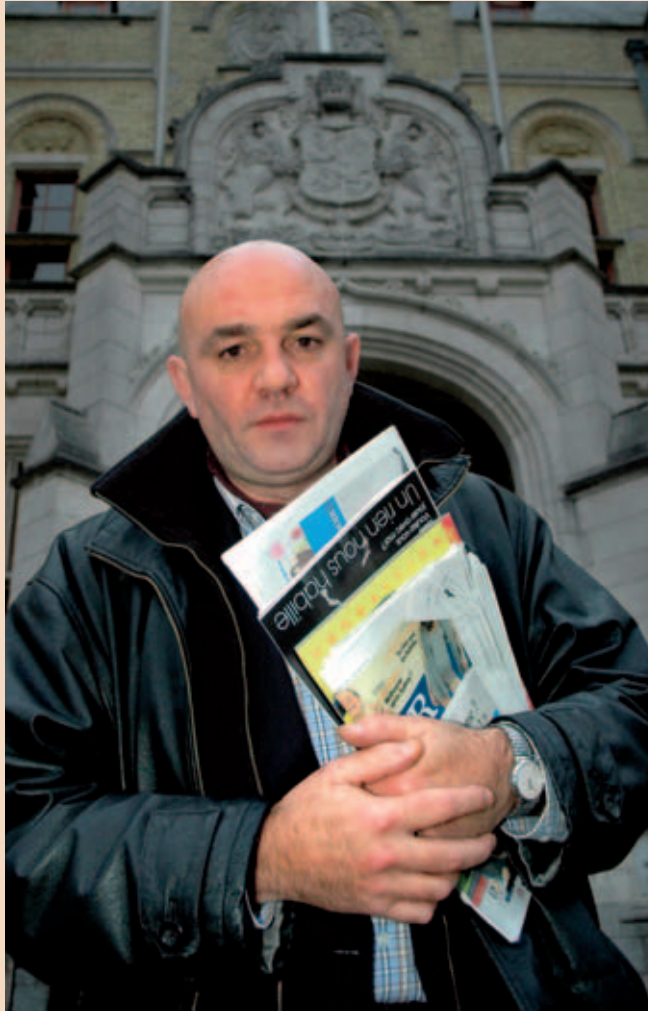
"Natuurlijk moet een gerechtsjournalist zo objectief als maar kan verslag uitbrengen over de zittingen die hij in de rechtszaal volgt, maar daar moet het niet bij blijven. Een gerechtsjournalist heeft een bredere taak."

Aan het woord is José Masschelin van *Het Laatste Nieuws*. De lezers van zijn krant kennen hem als de nieuwsjager met de spraakmakende primeurs, de tv-kijkers als de verslaggever die koninklijke hovelingen op de zenuwen werkt, en vertegenwoordigers van de rechterlijke macht zullen zich Masschelin blijven herinneren als de gerechtsjournalist die in de gevangenis belandde op de beschuldiging van misbruik van het inzagerecht.

Van vorming is Masschelin (46) uit Ieper orthopedagoog. "Door te werken met jonge mensen die op de een of andere manier iets met het gerecht te maken hadden, groeide mijn interesse voor de rechtspraak", vertelt hij. Zo rolde hij in de gerechtsjournalistiek. Twintig jaar geleden als losse medewerker, daarna als beroepsjournalist die van zich doet spreken. Zeer onlangs nog, en voorlopig voor het laatst, door in *Het Laatste Nieuws* de fraude te onthullen waarbij prins Laurent wordt genoemd.

Masschelin: "Soms is een primeur gewoon een kwestie van even op de pedalen te duwen. Toen onze medewerker bij de rechtbank in Hasselt hoorde hoe vaag en omfloerst die zaak daar werd omschreven, maakte hij mij nieuwsgierig. Ik ben toen verder gaan spitten tot ik wist dat het om een zaak van fraude bij de marine ging en tot ik een link kon leggen naar prins Laurent."

"Dat verder graven, dat is precies de taak van de gerechtsjournalist. En als ik dan die zaak uitbreng in mijn krant, en de RTBf brengt vervolgens een hoveling voor de camera die mij uitscheldt voor riooljournalist, dan heb ik mij niets te verwijten. Ik zou nooit gaan graven in het doen en laten van Laurent als die rechtszaak er niet was. En ik ben het niet die

'Soms is een primeur gewoon een kwestie van even op de pedalen duwen.' (Foto Maitrise)

bepaal wat een rechtszaak wordt."

"Niet iedereen bij het gerecht kan appreciëren dat iemand uit de buitenwereld in de potten komt kijken. Ik wil zeker niet veralgemenen want er zijn ook veel mensen bij het gerecht die wel kritiek aanvaarden. Maar er zijn er ook die van de pers alleen maar verwachten dat ze hun hoera-communiqués publiceert."

Over de verhouding gerecht/pers kan José Masschelin alleszins meepraten. Vijf dagen zat hij in 2002 in de gevangenis omdat hij in *Het Laatste Nieuws* fragmenten had gepubliceerd uit het dossier tegen Joop Schafthuizen die verdacht werd van pedofilie.

"In de nadagen van het proces-Dutroux was er een wet uitgevaardigd die 'misbruik van het inzagerecht' strafbaar stelde. Ik wist niet eens dat die wet bestond. Maar omdat ik ze had overtreden, werden de grote middelen ingezet. Huiszoeking, geboeid weggevoerd, vijf dagen opgesloten in de Nieuwe Wandeling in Gent. Na vijf dagen liet de raadkamer mij vrij en het parket

ging niet in beroep. Ik kreeg wel een flinke geldboete."

"Ik blijf er bij dat een gerechtsjournalist meer is dan een bandopnemer die alleen maar weergeeft wat er in de rechtszaal wordt gezegd. Onderzoeksjournalist, dat moet hij zijn." En soms heeft die roeping gekke gevolgen. Masschelin: "Ten tijde van de zaak-Pandy hadden de speurders in het huis van de misdaad ook een identiteitskaart gevonden van een man van wie zij aannamen dat ook hij door Pandy kon zijn vermoord. Dat zou het aantal slachtoffers met één hebben vermeerderd. En omdat ze die man niet konden terugvinden, begonnen sommigen inderdaad te geloven dat ook hij door Pandy was omgebracht. Toen ik hoorde dat ze die man niet konden vinden, ben ik zelf op speurtocht getrokken. Na amper een dag en een paar pintjes in een café in Molenbeek had ik hem al gevonden. Ik heb hem toen geïnterviewd. Ook dat is mijn taak."

DE STILLE TERUGTOCHT VAN DE POLITIEKE BI

In zijn jongste jaarverslag meldt de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid dat een werknemer gemiddeld 11,6 jaar bij dezelfde werkgever blijft. Naar Europese normen is dat een vrij lange periode. Beroepsmobiliteit is immers goed voor de werking van de arbeidsmarkt. "Mobiliteit draagt bij tot de inzetbaarheid van de arbeidskrachten, want zij verhoogt hun aanpassingsvermogen en bevordert de overeenstemming tussen arbeidsvraag en -aanbod", schrijft de Hoge Raad. Op 30 november

Mark Deweerdt, sinds kort kabinetsmedewerker van Vlaams minister-president Yves Leterme (CD&V): 'Is er in Vlaanderen dan niet één uitgever die iets verder durft te kijken dan zijn mercantiele neus lang is?' (Eigen foto)

2006 werkte ik elf jaar, vijf maanden en vijftien dagen bij *De Tijd*. Het ogenblik was daar om een bijdrage te leveren aan de goede werking van de arbeidsmarkt.

Mijn ontslag heeft, naar ik hoorde, enige verwondering verwekt. Waarom legt iemand met vijftientig jaar journalistieke staat van dienst de pen neer en trekt hij naar een mi-

De kranten zijn pluriformer en opener geworden – al weet ik niet of de vermaledijde ideologische verzuiling een ergere kwaal was dan de commerciële verzuiling die in haar plaats is gekomen.'

nisterieel kabinet? Het antwoord is simpel. In mij sluimerde al geruime tijd het verlangen de politieke keuken die ik al die jaren door het sleutelgat of van in de deuropening kon gadeslaan, ooit eens van binnen te zien. Als de *goesting* er is en als je de kans krijgt in de keuken van een politieke driesterrenchef te dienen, zou het zonde zijn die enige gelegenheid aan je voorbij te laten gaan.

Om het met de woorden van de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid te zeggen: arbeidsvraag en -aanbod zijn in oktober 2006 tot overeenstemming gekomen. Volledigheids- en waarheidshalve moet ik hier onmiddellijk aan toevoegen, dat vraag en aanbod elkaar maar konden vinden omdat in mij ook een latent – en op sommige ogenblikken manifest – onbehagen sluimerde over de gang van zaken bij *De Tijd*.

Ambacht

De beslissing weg te gaan bij *De Tijd* is mij niettemin niet licht gevallen. Een journalist die op een kabinet gaat werken, krijgt een politieke kleur en kan daardoor later bezwaarlijk opnieuw op een geloofwaardige wijze aan politieke verslaggeving doen. Ik wist dat er geen weg terug is. Dat mijn af-

scheid van *De Tijd* ook mijn afscheid was van de journalistiek – een van de mooiste, zo al niet *het* mooiste beroep ter wereld.

Beroep? Journalistiek is voor mij minder een beroep dan een ambacht, door van Dale gedefinieerd als "handwerk dat aangeleerd moet worden, als broodwinning beoefend". En de woordenboekmakers hebben er verduidelijkend aan toegevoegd: "Smeden is een ambacht, houthakken een handwerk".

Journalistiek geen hoofd- maar een handwerk, zoals smeden, houthakken, schrijnwerken en metse-

len? Zeker. Journalistiek is (ook) het aan elkaar smeden van woorden, het weghakken van stoplappen, het polijsten van zinnen, het opbouwen van een artikel, met het doel correct, helder en begrijpelijk te informeren – dat wil zeggen: aan je lezer (of luisteraar, of kijker) van al wat jij hebt gezien, gehoord, gelezen, datgene mee te delen dat voor hem of haar interessant én relevant is om te vernemen, om te weten. Dat was journalistiek toen ik op 15 februari 1981 aan de slag ging als eindredacteur bij *De Standaard*. Dat was journalistiek toen ik op 30 november 2006 wegging bij *De Tijd*.

Meester en gezel

In die kwarteeuw is er veel veranderd. De kranten zijn pluriformer en opener geworden – al weet ik niet of de vermaledijde ideologische verzuiling een ergere kwaal was dan de commerciële verzuiling die in haar plaats is gekomen.

Beginnende journalisten zijn beter geschoold dan 25 jaar geleden. Een academisch diploma is de regel geworden; velen volgden een aanvullende journalistenopleiding. Op technisch vlak deed zich een ware omwenteling voor. In 1981 schreven we onze *stukken* nog met een schrijfmachine. 'Knippen' en 'plakken' deden we letterlijk met schaar en lijm. Persbureaus verstuurden hun berichten per telex, letter per letter. Een foto – zwart-wit uiteraard – doorseinen, duurde een tiental minuten. Om tijdig te kunnen aandrukken, werd de krant al om 20.30 uur 'gesloten'.

Dankzij een betere scholing, een meer professionele organisatie en werking van de redacties, en de technische vooruitgang worden vandaag kranten gemaakt die actueler, aantrekkelijker en leesvriendelijker zijn dan in de jaren 1980.

Maar niet alles is beter geworden. "Handwerk dat aangeleerd moet worden", zegt van Dale over een ambacht. Hoe belangrijk een academisch diploma ook is, het journalistenvak moet – zo komt het mij voor – nog altijd op dezelfde

manier (aan)geleerd worden als de gezelschap zijn vak leerde bij een meester. Toen ik in 1981 eindredacteur werd bij *De Standaard*, hebben twee, drie collega's mij geduldig de knepen en kneepjes van het vak geleerd en begeleid. Pas na enkele maanden mocht ik helemaal zelfstandig werken. In de jaren 1990 was bij *De Standaard* – ere wie ere toekomt – zelfs een ervaren redacteur voltijds bezig met opleiding en coaching van jonge krachten. Vergis ik mij, als ik zeg dat er vandaag op de redacties amper nog of zelfs helemaal geen tijd en ruimte meer is voor *learning on the floor*, en beginnende journalisten te vlug in het bad worden gegooid? Dat komt ervan als uitgevers in een redacteur – zeker in een oudere redacteur – vooral een kostenfactor zien.

Kommer en kwel

Zorgen maak ik mij ook over de stille terugtocht van wat de Duitsers noemen *anspruchsvolle* – hoogwaardige, veeleisende, beklijvende – politieke berichtgeving, zowel binnenlandse als, en nog meer, buitenlandse.

Als er iets is dat het dagelijkse leven en de toekomst van de mensheid bepaalt en dus relevant is, dan zijn het de politieke ontwikkelingen in binnen- en buitenland, het beleid dat gevoerd wordt, de maatregelen die genomen en niet genomen worden – en niet het liefdesleven van een politicus of andere kreten en gefluister uit de politieke coulissen.

Uitgevers, maar ook radio- en televisiebazen, lijken politiek nieuws minder belangrijk te vinden dan vroeger. In de populaire kranten is het tot het *minimum minimorum* beperkt, tenzij er spektakel te beleven valt. *Polspoel & Desmet*, Vlaanderen beste politieke debatprogramma, ging voor de bijl. Radio 1 schraptte de alom gewaardeerde middaguitzending van *Actueel*, waar in een compact kwartier een drietal (politieke) nieuwsitems werden uitgediept en geanalyseerd. De “meerwaardezoeker” krijgt op Canvas om 20 uur meestal eerst dezelfde kommer en kwel geserveerd als in het 19 uur-journaal vooraleer het (schaarse) politieke nieuws ter sprake komt. In de zogenaamde kwaliteitskranten heeft de *anspruchsvolle* politieke berichtgeving van haar glans verloren.

Excuus

Wie beweert dat de politieke berichtgeving vroeger beter was, krijgt vaak het verwijt dat journalisten toen (haast) uitsluitend voor de *incrowd* schreven. Yves Desmet zinspeelde daar onlangs op, toen hij (in *De Morgen* van 30 december) schreef over zijn beginperiode als Wetstraatjournalist, in de jaren 1980: “In dat wereldje liepen permanent enige honderden journalisten rond, vlijtig speurend naar een rookpluim die ergens opsteeg. Die werd minutieus bestudeerd, onderworpen aan reactie en kritiek van de tegenpartijen, die op hun beurt weer rookpluimen de lucht lieten ingaan. De volgende dag verschenen er dan stukken die de journalisten en hun bronnen mateloos boeiden, en de rest van het land Siberisch koud lieten. Dan ging de volgende rookpluim op. Een soort politieke afvalrecyclage was het.”

Het is een beeld dat niet met mijn ervaring overeenstemt – en zelfs indien het juist zou zijn, dan nog verkies ik de rookpluimjournalistiek van toen boven de steekvlamjournalistiek

*Ik verkies de rookpluimjournalistiek van toen
boven de steekvlamjournalistiek van vandaag*

van vandaag. Heb ik het verkeerd voor, in het verwijt dat Wetstraatjournalisten vroeger ontoegankelijke stukken en enkel voor ingewijden schreven, vooral een excuus te zien voor de vluchtige journalistiek die vandaag bedreven wordt? Ik hoor in elk geval steeds meer mensen – ook journalisten – klagen over de tanende kwaliteit van de politieke berichtgeving, over de erosie van de ernst, diepgang en nuchterheid in de politieke berichtgeving.

Willen politieke journalisten naast generalist ook nog (een beetje) specialist zijn? Willen ze nog de moeite doen de memorie van toelichting bij een wetsontwerp te lezen, een begrotingsdocument te analyseren, de nuances in een arrest van het Arbitragehof te vinden, het archief te raadplegen? Of krijgen ze van hun uitgever en hoofdredacteur niet (meer) de tijd en de ruimte om grondig werk te leveren?

In de winter van 1988-1989 mocht ik van mijn toenmalige chef, Hugo De Ridder, drie dagen thuis blijven om alle parlementaire *stukken* in verband met de derde staats hervorming te lezen. Ik geef toe: er zijn aangenamere bezigheden. Maar het resultaat was wel een stevige artikelenreeks over de diverse aspecten van “het nieuwe België”. Enkele dagen na de publicatie van het laatste artikel, kreeg ik een handgeschreven brief van prof. Louis-Paul Suetens, de toenmalige voorzitter van het Arbitragehof. Hij feliciteerde me voor de bevattelijke en tegelijk correcte manier waarop ik een vrij complexe aangelegenheid bij het brede publiek had gebracht. Het is een van de mooiste complimenten die ik als journalist gekregen heb.

Onbegrijpelijk

Ook bij *De (Financieel-Economische) Tijd* kreeg de politieke redactie tot ongeveer een jaar geleden tijd en ruimte om het politieke gebeuren in al zijn facetten te volgen, te verslaan, te duiden en te commentariëren. Onze politieke berichtgeving kreeg hoge waardering van al wie behoefte had aan en belangstelling voor *anspruchsvolle* politieke informatie. Door de ontwikkeling bij andere kranten, waar het politieke nieuws lichtvoetiger is geworden, was *De Tijd* voor een steeds grotere groep belangstellenden dé betrouwbare informatiebron geworden voor zowel de binnenlandse als de buitenlandse politiek.

Na de overname van *De Tijd* heeft de nieuwe eigenaar de krant in een andere richting gestuurd. Voor brede, algemene politieke berichtgeving is geen plaats meer. Het is een legitieme, maar voor mij en anderen volstrekt onbegrijpelijke beslissing. Ze heeft er toe geleid dat ik – niet als enige, trouwens – de krant heb verlaten. Dat laatste is niet erg. Erg is wél, dat Vlaanderen geen krant meer heeft die over politiek even *anspruchsvoll* bericht als *NRC Handelsblad*, *Le Monde*, *de Financial Times* of de *Frankfurter Allgemeine Zeitung*.

Is er in Vlaanderen dan echt niet één uitgever te vinden die iets verder durft te kijken dan zijn mercantiele neus lang is?

TERUGBLIK OP ACHT JAAR ZELFSTANDIGENWERKING

Luc Vanheerentals

Uittredend VVJ-bestuurslid voor de freelancers

Op 17 februari geef ik de fakkel als vertegenwoordiger van de freelancejournalisten in de VVJ-bestuursraad door. Hebben de afgelopen acht jaar dat ik de zelfstandige journalisten vertegenwoordigde iets uitgehaald? Een evaluatie van ons eisenplatform, in 2000 door 148 freelancers ondertekend, biedt alleszins een ontvullend beeld.

Luc Vanheerentals: een gemengde balans
(Foto Jos Verhoogen)

Ook de enquêtes die het afgelopen decennium onder freelancers gehouden zijn laten weinig verbetering zien. Steeds dezelfde klachten over te lage tarieven en het onzekere statuut komen terug. De charme van het freelance-bestaan spreekt velen aan, maar meer dan ooit kunnen enkel talentvolle zelfstandigen die bereid zijn ontzettend hard en uiterst flexibel te werken, overleven.

De centrale eis in ons memorandum van 2000 was een uurvergoeding van minimaal 30 euro. Onderliggend idee was dat de betalingswijze per letter, woord, zin of bladzijde vaak niet representatief is voor het aantal uren werkelijk gepresteerd werk. Ons voorstel was met de opdrachtgever per stuk te onderhandelen over het aantal uren werk dat dit vergt. Het memorandum bevatte voorts nog eisen omtrent de betaling van een artikel dat afgesproken maar niet gepubliceerd werd, het recht op behoud van de inhoud van het geschreven stuk, een ombudsdienst voor klachten, een opzeggingstermijn voor wie regelmatig opdrachten vervult en bedankt wordt, het recht voor alle freelancers die voor een opdrachtgever werken om één keer per jaar te vergaderen, een betere dienstverlening van de VVJ, enzovoort.

Het eisenplatform werd indertijd overgemaakt aan alle mediainstanties, maar leverde nauwelijks reacties. Wel was er op 2 mei 2002 in de Mediacommissie van het Vlaams Parlement een hoorzitting over de problemen van zelfstandige journalisten. We passeerden eveneens bij de federale ministers Daems en Vandembroucke, maar ook dat zonder echt resultaat. Pas nadat in 2004 een tweede soortgelijk eisenplatform opnieuw door een honderdtal journalisten ondertekend was, leek er wat schot te komen in de zaak. We organiseerden toen ook, op 6 mei 2004, een staten-generaal van de zelfstandige journalistiek in de Residence Palace in Brussel. Bij die gelegenheid beloofde Hans Maertens, toen nog directeur van *De Tijd*, namens de Vlaamse Dagbladuitgevers (VDP) een gesprek.

Op 10 juni 2004 had een VVJ-delegatie het eerste gesprek met Maertens en VDP-directeur Alex Fordyn. Het was onze bedoeling te komen tot een standaard aannemingsovereenkomst voor freelancejournalisten en een kader voor vergoedingen. Het gesprek verliep constructief. Na enkele maanden stuurde de VDP

ons een brief met de melding dat de dagbladuitgevers weliswaar positief stonden tegenover een standaard aannemingsovereenkomst wat de kwalitatieve aspecten betreft. Maar "elementen als tarifiering en prijzenpolitiek zijn op bedrijfsniveau te situeren", voegden de uitgevers daar onmiddellijk aan toe. De VVJ formuleerde vervolgens een concreet voorstel voor aannemingsovereenkomst, maar de contacten bloeden met de verdwijning van Maertens bij *De Tijd* dood.

Wel succes boekten we voor het hof van beroep van Antwerpen. Het ging over de afscheidsvergoeding waarop een freelancer recht heeft na een regelmatige samenwerking met zijn opdrachtgever. Het hof van beroep kende de journalist in mei 2006 een vergoeding van twee maanden toe, met verwijzing naar de tussenkomenst die we hieromtrent hielden in het

Vlaams Parlement.

Met de Erkenningscommissie vochten we in 2001 een bitter conflict uit omdat ze enkel de boekhouding van freelancers volledig uitploos op commerciële activiteiten, en loontrekkenden nagenoeg ongemoeid liet. Na toezeggingen over minder papperasserij en meer soepelheid was er in 2006 veel minder protest.

Het grootste succes was echter de aanwerving door de VVJ – na jarenlang aandringen van onze kant – van Ivan Declercq als deeltijds adviseur voor de zelfstandigen. Het eerste wat hij deed was het *Vademecum voor Zelfstandige Journalisten* actualiseren, dat we een paar jaar voordien hadden gepubliceerd. Dat *Vademecum* is overigens wijd en zijd positief onthaald wegens zijn grote informatieve waarde.

Wat zijn de prioriteiten voor degenen die mij vanaf februari opvolgen als vertegenwoordiger van de zelfstandigen in de bestuursraad van de VVJ? De basis van alles is en blijft de vergoeding voor ons werk: elke freelancer is vragende partij voor een forse verhoging van de tarieven. Op het niveau van de dienstverlening moet de VVJ verder werk maken van een collectieve beroepsaansprakelijkheidsverzekering en nieuwe verzekering gewaarborgd inkomen.

Net zoals loontrekkenden moeten freelancers goedkoop toegang krijgen tot de dienstverlening van Belgacom of Mediarus. Op het vlak van auteursrechten staan we nog steeds op dezelfde miezige positie als voorheen. En ook de gezamenlijke klachtendienst van uitgevers en zelfstandigen is er nog niet.

We blijven voorts vragende partij om bij de erkenning van beroepsjournalisten de wettelijke voorwaarde van het verbod van commerciële nevenactiviteiten te herzien. Het alternatief is gewoon de nadruk te leggen op de onafhankelijkheid van de journalistieke beroepsuitoefening. Net zoals voor de loontrekkenden moet de Erkenningscommissie dan uitgaan van een verklaring op eer van de freelancer, waarna enkel bij twijfel een onderzoek wordt ingesteld.

HAASTEN VOOR DE NIEUWE VISTA ?

Maar liefst ruim vijf jaar is er bij Microsoft gewerkt aan een waardige opvolger van het besturingssysteem *Windows XP*. In informaticaland is dat een eeuwigheid.

De verwachtingen omtrent het nieuwe besturingssysteem zijn dan ook hooggespannen. We konden al even aan de slag met de definitieve versie van *Vista* om te zien of ze het wachten waard was.

Het antwoord is niet zo eenvoudig. De eerste indruk is dat *Vista* er veel moderner en gelijker uitziet dan zijn voorgangers. Iconen, menubalken of mapjes hebben vaak iets afgeronde hoekjes, er wordt met driedimensionale iconen gewerkt, enzovoort. Pas op een *straffe* computer die aan de hoogste eisen van *Vista* voldoet, komt het grafische geweld van de zogenaamde *Aero Glass interface* helemaal tot zijn recht.

Ook op gebruiksvlak biedt *Vista* flink wat nieuws: zoeken naar eender welke bestand gaat een stuk makkelijker en

sneller, tussen openstaande toepassingen schakelen gaat eenvoudiger en vanuit het startmenu zie je veel sneller alle programma's die op je computer staan. Afhankelijk van de versie, zijn er ook meer toepassingen bijgeleverd. Bij de versies voor thuisgebruikers gaat het vooral om multimedia-toepassingen om bijvoorbeeld foto's te ordenen, video's te bewerken of de koppeling naar een TV te maken. Bij de meer professioneel gerichte versies zit onder meer software voor een reservekopie van de harde schijf, om te faxen of om

online vergaderingen te houden. Al deze programma's zijn leuk meegenomen, en ze zijn ook in de *Vista*-stijl opgebouwd, maar wie een beetje rondkijkt, kan meestal wel gratis varianten vinden die deze taken even goed vervullen.

Naast de nieuwe interface en een groot aantal nieuwe functies, is er zeker op het vlak van beveiliging een hele stap vooruit gezet. Bij het installeren van nieuwe software krijg je elke keer wel de vraag of je dat echt wilt. Omdat *Vista* met verschillende niveaus werkt, is het voor bepaalde criminele software bijna onmogelijk om de kern van het systeem aan te tasten. Dit

wil niet zeggen dat *Vista* compleet veilig is voor virussen en ander onheil, maar het wordt de criminelen toch een stuk moeilijker gemaakt.

Er zijn dus verschillende versies van *Vista*.

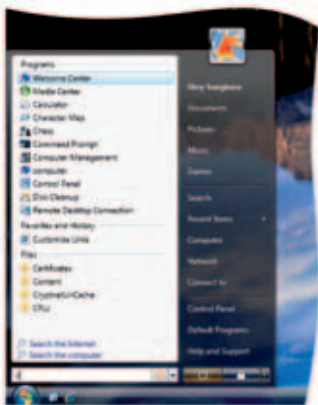
Normaal zullen er vier in de handel te koop zijn. De **Home Basic** versie kost waarschijnlijk 279 euro voor een nieuwe installatie, en 129 euro voor een upgrade. Over de **Home Premium** en **Business** versie evolueert dit naar de **Ultimate** versie, die wellicht 549, respectievelijk 369 euro zal kosten. De Basic versie heeft z'n naam niet gestolen, en is de upgrade eigenlijk niet waard. Maar hoe hoger de versie, hoe hoger de eisen aan de hardware ook liggen. Zoals meestal zijn de minimumvereisten die Microsoft oplegt vrij laag. Er is op de site van Microsoft een *Upgradeadvisor* die je kunt installeren om te vertellen of je systeem wel geschikt is en wat er eventueel aan veranderd moet worden. Voor bepaalde toepassingen en (rand)apparatuur moet je ook controleren of ze het onder *Vista* nog wel doen.

Om te besluiten: *Vista* is zeker een geslaagd besturingssysteem dat met z'n tijd mee is. Maar wie met *Windows XP* alles kan doen wat hij wil en eventueel allerlei programma's heeft geïnstalleerd die op zich de functies en extra's van *Vista* bieden, moet niet meteen overschakelen. Daarvoor kan je gerust wachten tot je een nieuwe pc koopt.

www.microsoft.be

MAAK HET STIL IN JE HOOFD

Naar muziek luisteren in een omgeving met geroezemoes of storende achtergrondgeluiden is niet bepaald prettig. Een zogenaamde *noise cancelling* hoofdtelefoon kan dan soelaas bieden als je niet met een enorm groot model op wilt zitten. Zo'n ruisonderdrukkend model vangt het omgevingsgeluid op en probeert dat zo goed mogelijk weg te filteren. Bekende namen op het vlak van hoofdtelefoons, zoals *Sennheiser*, *Bose* of *Philips* hebben al langer zulke modellen. Sinds kort heeft ook *Logitech* een **Noise Cancelling Headphones** type dat met z'n prijs van 149,99 euro nog vrij betaalbaar is. Hoewel het een model is dat over de oorschelpen past, is het vrij licht en zit het comfortabel. Als je de ruisonderdrukkende functie inschakelt, verhoogt vooral de dynamiek van het geluid een flink stuk.

HUGO CAMPS: 'EEN GOEDE INTERVIEWER GAAT ZELF

Ooit was Hugo Camps (63) de hoofdredacteur van Het Belang van Limburg. Inmiddels Daarnaast levert hij ook nog columns voor De Morgen en NRC Handelsblad. Afspraak

"Hubert Beuve-Méry, de stichter van *Le Monde*, vond: 'Een krant lezen is beschaving zoeken.' Een uitspraak die me als bladenjunk lief is. Helaas raakt de beschaving zowat overal in de verdrukking. Ook de media ontsnappen daar niet aan. Er wordt tegenwoordig veel minder tijd besteed aan lezen en denken. Het klompendansje haalt het van het intellectuele genot. Toch zie ik de papieren krant niet zo gauw verdwijnen. Zelf kan ik me in elk geval geen leven voorstellen zonder mijn opgevouwen maitresse.

Van die maitresse verwacht ik dat ze het nieuws op een juiste manier selecteert en dat ze prioriteit toekent aan feiten die dat echt verdienen. Hoe vaak hebben we het inmiddels al niet meegemaakt dat Brussel-Halle-Vilvoorde wordt gereserveerd als wereldnieuws? Dat vind ik verbijsterend. Terwijl het een absoluut non-event is in vergelijking met de Libanese kwestie."

"In een ver verleden heb ik even van de oorlogsjournalistiek geproefd. Elk vak kent zijn gevaren. In de bouw valt ook wel eens iemand van de steiger. Verwacht van mij dus vooral geen heldenverhalen. Ik was trouwens maar een amateur. Ik heb geen heroïsch optreden achter de rug.

In Tsjechoslowakije zat ik enkele dagen in de gevangenis. Het was de tijd van Charta 77. Ik had twee dissidenten geïnterviewd en het gezag wilde van me weten wie me bij hen had gebracht. 'Een taxichauffeur', zei ik. Dat heb ik volgehouden tot het einde. Ik heb daar de bruutheid van de macht leren kennen: ondervragingen, uit je slaap worden gehouden, alleen mogen plassen terwijl een man met een geweer naast je staat. Ik werd beschuldigd van spionage en subversie. Na de vijfde nacht ben ik gaan huilen. 'En nu zeg ik niks meer', fluisterde ik. Kort daarop werd ik naar de grens gebracht. Ik moest eerst nog mijn geld afgeven en toen was de nachtmerrie voorbij. Achteraf bekeken vind ik het een goeie les. Angst en machteloosheid behoeden je voor al te veel pretenties.

Machteloos voelde ik me ook toen ik in 1973 in Chili was. Met de andere journalisten verbleef ik in het plaatselijke Sheraton. Op een dag brachten bussen ons naar het stadion waar de gevangenen zaten. We hoorden ze wanhopig de namen van hun familieleden schreeuwen. Sommigen trokken hun truien uit om ons de littekens van hun foltering te tonen. En daar sta je dan. Je gooit een pakje sigaretten over het hekken, want meer kun je niet doen. Echte communicatie is onmogelijk vanwege de soldaten die dat belemmeren. *Embedded journalism* een recent begrip? Nee dus, in wezen heeft het altijd bestaan. Ik ken weinig kranten die op een respectabele manier over Gaza berichten. Ook al omdat de Arabieren zo stuntelig zijn in hun mediapolitiek. Ze hebben geen flauw benul van wat lobbyen betekent. Met als gevolg dat ze permanent overroepen worden door de Israëlische communicatiemachine. Zelfs de serieuze kranten laten er zich in slaap door wiegen."

"Ik ben nu 63 jaar, maar ik verkeer in een bevoorrechte positie. Met *Elsevier* heb ik een overeenkomst dat ik na mijn

65ste verjaardag mag blijven schrijven. Een godsgeschenk, want ik heb geen hobby's. Zolang ik niet aan het dementeren sla, ga ik door met schrijven. En zolang ik me nog enigszins fatsoenlijk kan verplaatsen. De files tussen Vlaanderen en Nederland maken me vaak moedeloos. Maar het vak zelf beoefen ik nog altijd met een grote bezetenheid. Journalistiek is voor mij een vangnet om niet echt te hoeven leven. De deadline als perfect alibi om een tijd binnen te kunnen blijven.

Bij *Elsevier* noemen ze me 'chef verdriet'. Kijk, het leven is maar wat het is, de mensen zijn maar wat ze zijn. Dat inzicht is de kiem van mijn zwaarmoedigheid. Ik heb altijd een bijzondere belangstelling gehad voor de hinkende medemens. Ik beseft dat het leven een enorme ravage kan aanrichten. Leve degene die de top voorbij is! Leve het manco van de eeuwige tweede! Ik ben de enthousiaste minnaar van het deficit. Het zien van verval en afbladdering leidt bij mij tot mededogen.

Aan de andere kant: in mijn columnhoekje op de voorpagina van *De Morgen* sta ik ook in dienst van de provocatie. Als ik vind dat ik op iemand in moet hakken, doe ik dat. In een interview zul je me daar niet op betrappen. Ik ben dan vooral dankbaar voor die enkele uren die de minister, socioloog of zanger me van zijn kostbare tijd gunt. Elke gesprekspartner voedt me. Ik ontleen wijsheid aan hem."

"Een interviewer krijgt de antwoorden die hij verdient door zijn manier van vragen stellen. Als ik met de Nederlandse voetballer Rafael van der Vaart praat, heb ik het natuurlijk over zijn sport. Maar veel meer nog interesseert me zijn verleden als kamper. Hoe groot was de schok toen hij voor het eerst vanuit het woonwagenkamp in een huis belandde? Dát houdt me bezig, meer dan de vraag of hij als voetballer het best past in een 4-4-2-systeem of in een 4-3-3. En, tja, tijdens het uittikken van het gesprek zal ik Van der Vaart misschien iets mooier laten praten dan hij in werkelijkheid heeft gedaan. Dat oppoetsen van de taal hoort nu eenmaal bij het comprimeren: voor een interview van drie uur heb ik maar 250 regels.

Het geheim van de Camps-interviewtechniek? Ik durf het stil te laten worden. Omdat ik weet: wie als eerste de stilte verbreekt, zegt altijd iets meer dan hij eigenlijk van plan was. Verder heb ik een hekel aan collega's die als een notaris achterover leunen, een vraag stellen en het vervolgens vanzelfsprekend vinden dat de ander zich blootgeeft. Echte intimiteit ontstaat pas als ook de journalist zich er niet voor schroomt persoonlijke details uit zijn leven te berde te brengen. Een goede interviewer gaat zelf ook uit de kleren tijdens de striptease.

Elke dag staat bij mij in het teken van de deadline. Dat maakt nu eenmaal deel uit van mijn onvoorwaardelijke liefde voor het vak. Zelfs in mijn privéleven moet alles wijken voor de deadline. Daar komen soms conflicten van, maar die neem ik erbij. Ik kan me niet gedragen als een kantoorclerk die zegt: "t is barbecuetijd, ik moet nu naar huis. De rest zien we

F OOK UIT DE KLEREN TIJDENS DE STRIPTEASE'

Een reeks van Manu Adriaens

Als is hij als interviewer al jarenlang 'chef verdriet' bij het Nederlandse weekblad Elsevier. Ook in Knokke met een tedere stilist. "Ik ben de enthousiaste minnaar van het deficit."

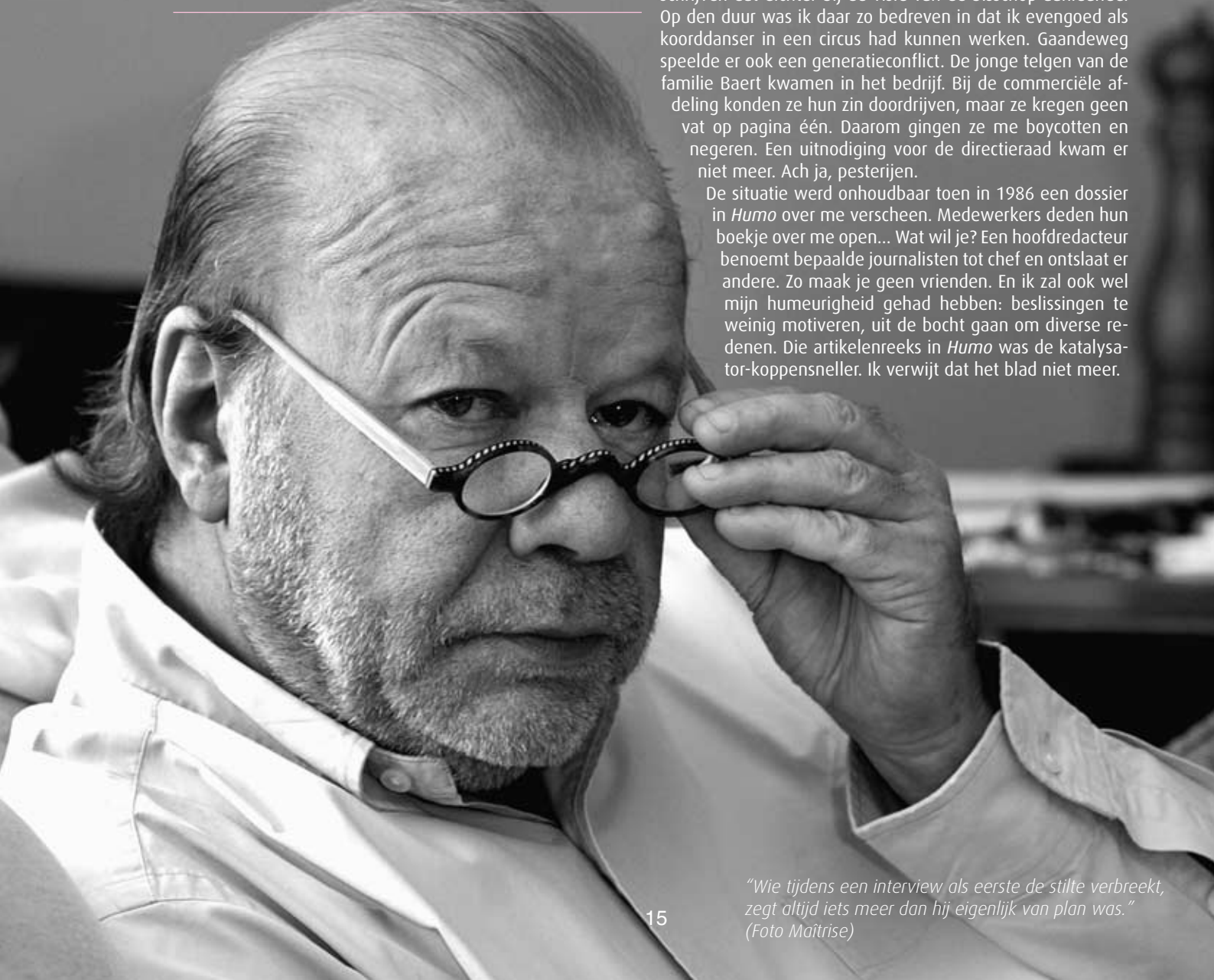
morgen wel.' Nee, altijd is er de heilige deadline. Zonder die dwang kwam ik mijn bed misschien niet eens uit. De deadline beloont. Op voorhand over de brekelijkheid van het leven schrijven, dat lukt me niet. Griep of een ander kwaaltje? Geen enkele uitvlucht telt: de lezer wacht. Als ik naar het ziekenhuis moet, gaat mijn laptop mee."

Ik vroeg de wat oudere assistente van de dokter: 'Hoe loop je onbevangen door een ziekenhuis, en toch discreet?' Ze glimlachte en zei: 'Door wat kritischer in de spiegel te kijken. Wat je dan ziet, eindigt meestal in een bed.' Ze zei het stoer: verpleegsters zijn hun generatie ver vooruit in de ontbladering van ijdelheid.'
(Column in De Morgen, 2006)

"Als hoofdredacteur van *Het Belang van Limburg* zat ik gevangen in mijn eigen ijdelheid. Maar nog het meest in mijn eigen eenzaamheid. Als je de hoofdredacteur van een provinciale krant bent, zijn de huisregels namelijk à la carte. Zeg maar: naar het humeur van de eigenaarsfamilie. Ik herinner me een typisch voorval. Op een keer was de familie Baert te gast op een receptie in Brussel. 'Dit is meneer Baert van *Het Belang van Limburg*', kreeg Karel Van Miert te horen. Waarop Van Miert spontaan antwoordde: 'O ja, *Het Belang van Hugo Camps*.' Dat trof grote baas Baert zo in zijn persoonlijke eer, dat ik het twee weken heb mogen uitzweten.

Mijn hoofdredacteurschap was een permanent hoereren, vanwege mijn positie tussen redactie en directie. Als ik in de krant een standpunt innam dat een beetje te roekeloos voor het katholieke Limburg was, moest ik een week later iets schrijven dat dichterbij de visie van de bisschop aanleunde. Op den duur was ik daar zo bedreven in dat ik evengoed als koorddanser in een circus had kunnen werken. Gaandeweg speelde er ook een generatieconflict. De jonge telgen van de familie Baert kwamen in het bedrijf. Bij de commerciële afdeling konden ze hun zin doordrijven, maar ze kregen geen vat op pagina één. Daarom gingen ze me boycotten en negeren. Een uitnodiging voor de directieraad kwam er niet meer. Ach ja, pesterijen.

De situatie werd onhoudbaar toen in 1986 een dossier in *Humo* over me verscheen. Medewerkers deden hun boekje over me open... Wat wil je? Een hoofdredacteur benoemt bepaalde journalisten tot chef en ontslaat er andere. Zo maak je geen vrienden. En ik zal ook wel mijn humeurigheid gehad hebben: beslissingen te weinig motiveren, uit de bocht gaan om diverse redenen. Die artikelenreeks in *Humo* was de katalysator-koppensnelser. Ik verwijt dat het blad niet meer.

"Wie tijdens een interview als eerste de stilte verbreekt, zegt altijd iets meer dan hij eigenlijk van plan was."
(Foto Maitrise)

Iconen van de Vlaamse journalistiek

Wie ben ik om het recht op rancune te claimen? Ik heb in mijn privéleven zoveel fouten gemaakt, dat ik vooral in mijn eigen vlees zou moeten snijden. Een uitspraak van *Humo*-hoofdredacteur Guy Mortier, jaren later, heeft trouwens het leed fel verzacht. Hij zei: 'Het had evengoed mij kunnen overkomen.' Een oprechte bekentenis, want hij wist hoe ranzig alle informatie bij elkaar was gesprokkeld."

*Nederlanders ken ik als goudzoekers, niet als gelukzoekers. Pim Fortuyn is in zijn leven niet één dag gelukkig geweest. Zei hij zelf.
 (Column in De Morgen, 2006)*

"Na mijn ontslag bij *Het Belang van Limburg* vroeg de Nederlander André Spoor me voor zijn vernieuwde *Elsevier*-redactie. In Nederland werd ik weer professioneel gelukkig. Daar werd ik niet langer meer behandeld als een schurftige hond.

Als biotoop voor een journalist vind ik Nederland nog altijd een heerlijk land. Alleen is de samenleving er hypocrieter dan bij ons. De zogenaamde Nederlandse tolerantie was altijd vooral een oceaan van koketterie. Ze roemen zichzelf toch zo graag om hun lotsverbondenheid met slachtoffers van rampen en andere getroffen van de wereld. En ondertussen voeren ze een volstrekt debiele atlantische appendixpolitiek, in devote knieval voor Bush en Blair. Die twee dingen samen, dat vloekt. Dan is het onkuis om jezelf op te blazen tot een kikker van morele superioriteit.

Nederlanders zijn bang van geluk. Vandaar dat ze doorslaan in het uiten van hun emoties bij bijzondere gebeurtenissen: de Wereldbeker voetbal, Koninginnedag, Fortuyn, Van Gogh, Hirsi Ali. Tegelijk putten ze zich uit in het maken van grapjes over de stoethaspelige houterigheid van hun gereformeerde premier Balkenende. O, geestelijke luiheid. Want Balkenende mag dan wel een puddingbroodje zijn, ik vind hem honderd keer minder gevaarlijk dan het glijmiddel Wouter Bos van de Partij van de Arbeid."

*"Journalistiek is voor mij een vangnet om niet echt te hoeven leven."
 (Foto Maitrise)*

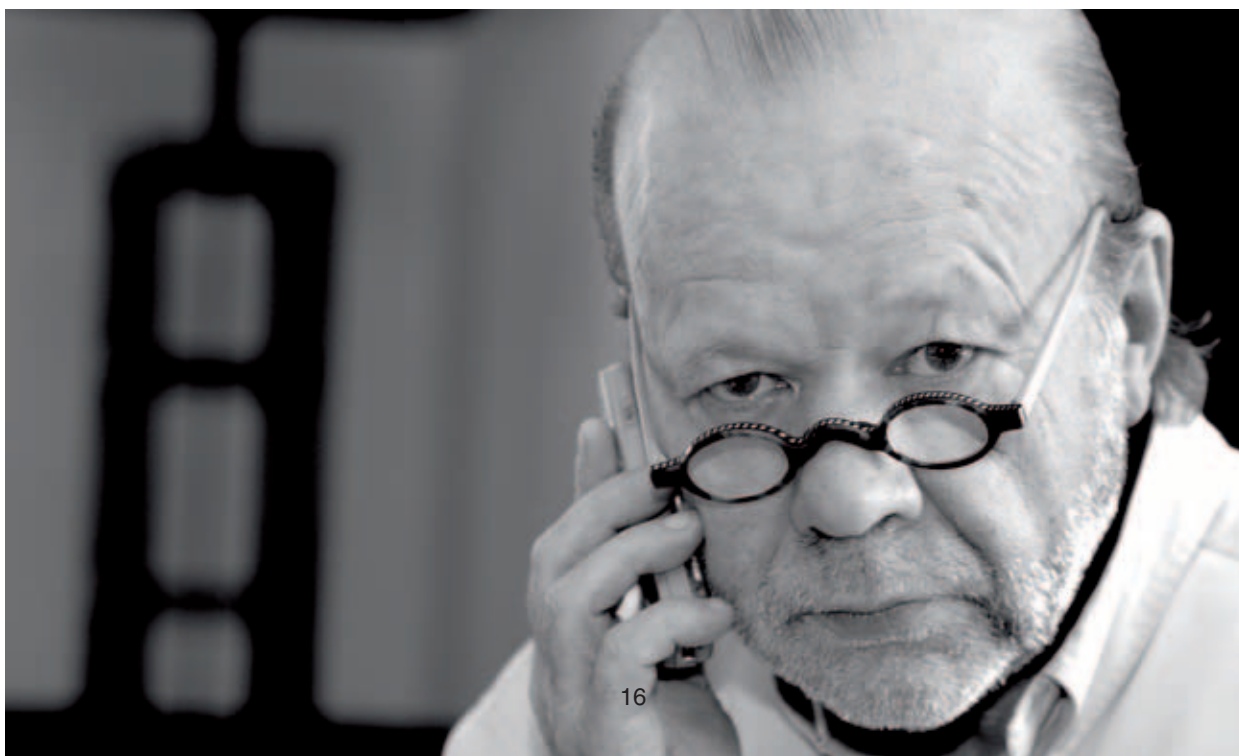
*Tony Mary weet niet hoe je dat doet, boos zijn. Ik heb hem eens een Leffe zien drinken: verzaligd, alsof hij gedragen werd door 27 maagden. Glundermachine.
 (Column in De Morgen, 2006)*

"Enkele jaren geleden zat ik in de commissie die de longlist voor de tv-verkiezing van *De grootste Belg* moest samenstellen. Daar werd ik uit verwijderd, nadat ik in een column televisiebaas Aimé Van Hecke had aangevallen. Johan Museeuw fungeerde in die dagen als co-commentator tijdens wielervedstrijden. Ik heb niks tegen Museeuw, maar op dat moment was hij in een gerechtelijk onderzoek verwickeld. 'Een zender die dat door de vingers ziet, is journalistiek totaal ongelooftwaardig', schreef ik. Van Hecke heeft toen geroepen: 'Camps mag in geen enkel VRT-programma meer!'

Intussen zijn Tony Mary en Aimé Van Hecke allebei zelf weg bij de openbare omroep. Ik heb me vreselijk geërgerd aan de manier waarop Mary de Vlaamse regering – zijn opdrachtgever – ridiculiseerde. Hij was verdomme een ambtenaar! Als je de krijtlijnen niet wilt respecteren, sticht dan je eigen bedrijf in plaats van een kunstmatig martelaarschap op te eisen. Christian Van Thillo vind ik dan weer een onbegrepen idealist. Een mediabeest en een passionele gek, voor wie het geld zeker niet op de eerste plaats komt. Waarmee ik niet wil zeggen dat ik alles toejuich wat ik in *Het Laatste Nieuws* zie verschijnen. Sommige stukken in die krant lijken me recht vanuit de onderbuik geschreven. Mijn medewerking aan *De Morgen* ervaar ik in elk geval als mijn Wiedergutmachung met Vlaanderen. Daar ben ik zo blij mee als een kind."

"Als columnist heb ik onvermijdelijk goede en slechte dagen. Van de tien stukjes die ik voor *De Morgen* maak, zijn er misschien vier waar ik tevreden over ben. Ouder worden brengt allerlei kwaaltjes mee, maar het heeft ook één groot voordeel: je hebt een bredere blik op het verleden. Vraag eens onder de jonge collega's of de naam Achille Van Acker hen iets zegt. Velen zullen je het antwoord schuldig blijven. Terwijl hij toch een van de grootste premiers was die dit land heeft gekend.

Mijn naam hoeft alvast niemand te onthouden. Ik schrijf niet om te overleven in de herinnering. Ik schrijf voor de krant en daar duurt de eeuwigheid welgeteld 24 uren."

Marc Reynebeau

Het nut van het verleden

Iannoo

Dat Marc Reynebeau een passie voor geschiedenis heeft, dat wisten we al langer. Dit keer waagde hij zich echter een stap verder en schreef hij een boek over de geschiedwetenschap zelf. Waarom zou een mens zich überhaupt met het verleden bezighouden? Kan geschiedwetenschap tot ware kennis leiden? Wordt geschiedenis niet veeleer te pas en ten onpas gebruikt om welke stelling dan ook te bewijzen? Het zijn thema's waar zelfs gerenommeerde historici huiverig tegenover staan, maar ze worden door Reynebeau met verve geanalyseerd en voor het grote publiek toegankelijk gemaakt.

Frieda Joris

Ontboezemingen over borstkanker

Standaard Uitgeverij

Enkele jaren geleden kreeg *Het Laatste Nieuws*-journaliste Frieda Joris te horen dat ze borstkanker had. Dat was voor haar het begin van een lange en moeilijke strijd, die gelukkig goed is afgelopen. In dit boek vertelt ze niet alleen over haar eigen ervaringen, maar ook over die van anderen, zowel patiënten als familie en vrienden die het van nabij meemaakten. Ook enkele BV's dragen hun steentje bij. Elke fase van het verwerkings- en genezingsproces komt

uitgebreid aan bod en ook praktische tips ontbreken niet. De vreselijkste momenten worden de lezer niet bespaard, maar het is geen donker en angstaanjagend boek geworden. Veeleer een hart onder de riem voor mensen die het gevecht met de ziekte moeten aangaan.

Lieve Blancaert en Hulpgevangenis Leuven

[Straf]tijd. Getuigenissen van mijn lief, mijn kind, mijn ma, mijne chef en ik

Globe

Dat onze gevangenen overvol zitten, weet onderhand iedereen, maar wie zit er dan eigenlijk in zo'n gevangenis? Zijn dat hardvochtige monsters of mensen zoals u en ik, met als enige verschil dat zij achter tralies zitten en wij niet? Met die vragen in het achterhoofd trok journaliste Lieve Blancaert naar de Hulpgevangenis Leuven om daar met een aantal gedetineerden te spreken en hen te fotograferen. Ook familieleden en gevangenispersoneel doen hun verhaal. De rode draad doorheen het boek is de tijdsbeleving van gevangenen, want die verschilt wel degelijk van die van mensen die niet opgesloten zijn. Het zijn vooral jonge gedetineerden die aan het woord komen, maar hun getuigenissen zijn wel indringend en werpen tevens vragen op over het nut van een gevangenisstraf.

Marcel Grauls

Made in Japan.

De mensen achter grote Japanse merken

Van Halewyck/Elmar

In 2003 schreef *Het Belang van Limburg*-journalist Marcel Grauls al een boek over de mensen achter bekende

automerken. Deze keer zijn specifiek de Japanse merken aan de beurt. Wie heeft er immers nog nooit van Sony of Nintendo gehoord? Grauls schildert de levensverhalen van de oprichters van dertien firma's, en geeft zo tevens een beeld van het Japan van de voorbije eeuw. Keer op keer gaat het om verhalen van veel moed, doorzettingsvermogen en geduld. Verhalen over telkens terug van

nul beginnen als dat nodig was en zo vanuit het niets een winstgevend bedrijf op poten zetten.

Michel Wuyts

De generatie Boonen

Houtekiet

Zelfs sporthaters kennen Tom Boonen, zo bekend is hij intussen. Toch is 'Tommeke' niet de enige wielrenner die de laatste jaren goed op dreef was. Daarom overloopt VRT-journalist Michel Wuyts in dit boek nog een heel keur aan andere topwielrenners: Jan Ullrich, Gert Steegmans en Nico Eeckhout bijvoorbeeld. Wuyts beschrijft hun kleine en grote successen vol bewondering, maar gaat ook de mindere kanten van het wielrennen niet uit de weg. Zo besteedt hij veel aandacht aan de dopingproblematiek. De auteur wordt er zowaar af en toe lyrisch van.

Paul D'Hoore

179% hoger.

Het ABC voor de spaarder en belegger van vandaag

Globe

Voor wie de beurspagina's in de krant als één grote onoplosbare sudoku ziet, komt dit boek als geroepen. Alle mogelijke begrippen en procedures rond sparen en beleggen worden van naad tot draad uitgelegd. Welkom in de wondere wereld van de beurs! Sommige beleggingstrucjes van Paul D'Hoore gaan mogelijk uw pet te boven, maar toch valt in dit boek te leren wat de voor- en nadelen van obligaties, aandelen en derivaten zijn, hoe u aan pensioensparen kunt doen of een levensverzekering kunt afsluiten, en of het kopen van zeldzame postzegels een goede investering is. D'Hoore hanteert bovendien een aangename en zeer leesbare taal. Wie weet maakt dit boek ook van u nog een durfkapitalist.

JEZUS STUNT IN OVERMERE-DONK

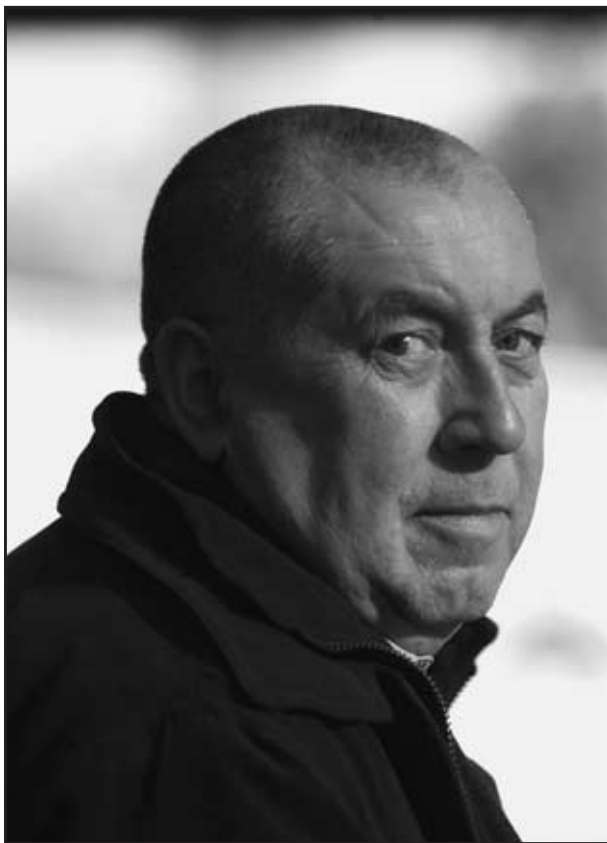
Een column van Mark Vlaeminck

In afwachting van de eerste doctoraatscriptie over het beruchte RTBf-journaal over het plotse einde van België, kan ik me best voorstellen dat studenten geschiedenis of journalistiek zeer binnenkort al dit veelbesproken programma als examenstof krijgen voorgeschoteld. Want het mediadebat over de politieke en deontologische facetten van het nepjournaal mag dan al zijn uitgedoofd, voor de historische kritiek blijft het gewraakte tv-programma een ideaal aanknopingspunt voor het steeds opnieuw voeren van het debat over de betrouwbaarheid van berichtgeving. Omdat het toonde hoe geraffineerd en subtiel een journalist die betaald wordt om te informeren erin slaagt te desinformeren. Of om het meteen in een heldere onderzoeksvraag te formuleren: hoe sterk kunnen journalisten met de mensen hun kloten spelen?

Het onderzoek zal bevestigen dat beelden nog onbetrouwbarder zijn dan woorden. Wie een leugen schrijft, wordt vlugger ontmaskerd dan wie een leugen toont. Wie een leugen leest, zal eerder twijfelen aan het waarheidsgehalte dan wie manipulatie ziet.

Stel je even voor dat in plaats van de gewraakte tv-uitzending een krant op een andere dag dan 1 april zijn voorpagina had geopend met het sensationele bericht dat het Vlaamse parlement eenzijdig de onafhankelijkheid van Vlaanderen had uitgeroepen en dat koning Albert II met medenemen van zijn gezin in het holst van de nacht via de militaire luchthaven van Melsbroek was ontsnapt. De kans dat de modale krantenlezer dit verzinsel zou geloven, is minder groot dan wanneer diezelfde lezer(es) het gegeven in beeld krijgt voorgeschoteld. Een mens die op televisie gezien heeft dat het staatshoofd vertrok, zal dat eerder voor waar aannemen dan wanneer hij diezelfde informatie alleen in geschreven vorm kreeg aangereikt.

Correctie: een mens die *geloofd* dat hij dat op televisie heeft gezien. Geloven dat je iets ziet is niet hetzelfde als iets zien. Daar gaat het om.

(Foto Nick Hannes)

Hoe werkt het? Het werkt precies zoals illusionisten ons bij de neus nemen. Ze tonen ons iets en ze maken ons wijs dat ze ons iets anders tonen. En wij geloven wat ze ons hebben wijsgemaakt en niet wat we echt hebben gezien.

Toegepast op het nepjournaal: de RTBf toont onduidelijke beelden over een vliegtuig op een slecht verlichte tarmac en zegt dat dit het toestel is waarmee koning Albert vertrekt. De kijker gelooft dat. Omdat hij nu eenmaal geen reden ziet om dat niet te geloven. Terwijl hij in feite iets helemaal anders ziet. In werkelijkheid ziet hij een opname van de overbrenging van het lijk van koning Boudewijn. Tactvol van de RTBf kan je deze truc moeilijk noemen. Maar hij bewijst wel een van de fundamentele regels van de historische kritiek: de suggestie is iets anders dan de werkelijkheid.

Van die waarheid kreeg ik al op de middelbare school een mooi voorbeeld. Tijdens onze jaarlijkse retraite – dat bestond toen nog – kwam een pater – die bestonden toen ook nog – ons dia's tonen – zelfs die bestonden toen nog – van het Heilig Land. Dat was de naam die vrome katholieken in die tijd gaven aan Israël.

De pater toonde ons beelden die hij zelf genomen had van de Jordaan, van Bethlehem, van Nazareth en van veel andere plaatsen uit de bijbel. En toen hij de laatste dia had getoond en hij het licht weer had aangeknipt, bekende hij dat hij ons bij ons pietje had gehad. Een hobby die je in die tijd wel vaker bij paters aantrof.

Waar hij had gezegd dat wij een zonsopgang zagen bij het meer van Genezaret waar Jezus over het water wandelde, had hij ons niets anders getoond dan een zonsopgang bij het meer van Overmere-Donk dat bekend staat voor zijn paling in 't groen.

Zelf vond de pater zijn grap bijzonder geslaagd. Met plezier verklapte hij dan ook de ware toedracht. Maar niet met de woorden "Ceci est une fiction". Hij hield het bij: "'t Was maar om te lachen."

Wat van de RTBf-uitzending niet kon worden gezegd.

Onder embargo

155. Dat is het cijfer van in 2006 gedode journalisten tijdens de uitoefening van hun job. Daarbovenop kwamen nog eens 22 verongelukte collega's.

Het maakt van 2006 het meest dodelijke jaar voor journalisten ooit, stelt de **Internationale Federatie van Journalisten (IFJ)** vast. De IFJ roept de grote mediahuizen met aandring op meer inspanningen te leveren voor de veiligheid van hun reporters.

Dat kan bijvoorbeeld door toe te treden tot **INSI**, het International News Safety Institute, dat zelf aan een totaal van 167 gestorven nieuwsmedewerkers komt.

In **Irak** alleen vielen 69 journalisten, nagenoeg allen Irakezen. In Latijns-Amerika sneuvelden 37 collega's, in Azië 34.

Het volledige IFJ-rapport *'Journalism Put to the Sword in 2006'* staat op www.ifj.org.

Diezelfde IFJ verhoogt met ingang van 1 maart de prijs voor een **internationale perskaart** van 22 tot 30 euro. De kaarten zijn twee jaar geldig.

Alain Guillaume is niet langer directeur van de **Journalisten Auteurs Maatschappij (JAM)**, de auteursrechtenvereniging die de AVBB in 1995 heeft opgericht. Guillaume was directeur sinds 2001.

Aan de oorsprong van het ontslag ligt de benarde financiële situatie van de JAM en het gebrek aan communicatie daarover vanwege de directeur met de Raad van Bestuur.

JAM-voorzitter **Luc Standaert** zorgde intussen voor de gepaste continuïteit in het beheer van de maatschappij. Op die manier zal er nauwelijks of geen vertraging zitten op de klassieke uitbetaling van auteursrechten aan de journalisten die lid zijn van de JAM.

Het is een gelegenheid om alle journalisten nog eens te herinneren aan de opportuniteit van een lidmaatschap bij de JAM – op zijn minst voor de zogenaamde **reprografierechten** die toch niet overdraagbaar zijn aan de uitgever. Alle informatie op www.jam.be.

Bij de **VMMa** zijn opnieuw zes personeelsleden ontslagen. Onder hen de sportverslaggevers Wilfried Mostinckx, Philippe Maertens en Geert Heremans.

De VMMa-directiewijdt de ontslagen ondermeer aan het wegvallen van het voetbalcontract, waardoor er een overcapaciteit op de sportredactie was ontstaan.

Wieljournalist **Philippe Maertens** maakte zijn rekening in *Gazet van Antwerpen*: "Een veldrit uitzenden kost VTM 35.000 euro.

De reclameblokken voor, tijdens en na zo'n veldrit brengen de zender maar 6.000 euro op, en dan weet je het wel."

Het lijkt er sterk op dat een Antwerpse onderzoeksrechter met totale miskennen van de wet op het **journalistieke bronnengeheim** het telefoonverkeer van verslaggever Joris Van der Aa van *Het Laatste Nieuws* heeft uitgeplozen.

Van der Aa schreef vorige zomer over de moord op een vrouw nabij het Antwerpse Sportpaleis, en dat zinde onderzoeksrechter Karel Van Cauwenberghe blijkbaar niet, die een onderzoek naar schending van beroepsgeheim opstartte.

De VVJ en de hoofdredactie van *HLN* dringen aan op duidelijkheid en eisen van minister van Justitie **Onkelinx** (PS) dat dergelijke flagrante schendingen van het journalistieke bronnengeheim worden bestraft en – voor de toekomst – vermeden.

Ook langs deze weg weze u, VVJ-lid zijnde, uitgenodigd op de **algemene ledenvergaderingen** van de VVJ en de AVBB van zaterdag 17 februari. Voor de details zie pagina 4.

Het zijn bijzondere vergaderingen, omdat er ook nieuwe besturen moeten verkozen worden. De meeste in functie zijnde bestuursleden stellen zich alvast opnieuw kandidaat. Er worden wel **nog vertegenwoordigers gezocht** voor de magazines, de VRT, de regionale omroepen, de fotopers en de regio Antwerpen-Limburg.

Bob Coecke, die zich decennialang het lot van de fotografen aantrok, is niet langer kandidaat wegens niet langer actief en dus evenmin nog erkend beroepsjournalist. Alvast langs deze weg heel veel dank voor je nimmer aflatende inzet, Bob!

De nieuwe algemeen hoofdredacteur van de VRT-Nieuwsdienst is dus **Pieter Knapen** (zie ook pagina 7). Hij is 47 en begon 18 jaar geleden voor het radionieuws te werken. In 2004 werd hij hoofdredacteur van VRTnieuws.net.

Pieter Knapen is Limburger en studeerde aan de KU Leuven godsdienstwetenschappen en politieke en sociale wetenschappen.

Leo Hellemans, tot dusver hoofdredacteur van de tv-nieuwsdienst, verhuist naar het management van de omroep. Als directeur Productie wordt hij verantwoordelijk voor het uittekenen van concepten en programma's voor alle media van de VRT.

Sigfried Bracke, die in het nieuwe redactieschema hoofdredacteur van

de nieuwsuitzendingen op Canvas en Radio 1 wordt, verdwijnt na de federale parlementsverkiezingen van 10 juni dus van het scherm.

Als verantwoordelijke voor het nieuws op de 'verdiepende merken' van de VRT, zal Bracke zich goed moeten verstaan met die andere chef 'duiding': **Kris Hoflack**.

Het is een kritiek die ook in het algemeen wordt geformuleerd op de nieuwe redactiestructuur: zit alles niet wat te log in elkaar? En dreigt dit – essentieel toch – geen remmen te zetten op het nieuwsverwerkingsproces?

Zoek, als u in Oost-Vlaanderen vertoeft, niet langer naar Kanaal 3 voor regionaal nieuws. De naam is op 2 januari **TV Oost** geworden.

Hoofdredacteuren van de Leuvense regiozender ROB blijken intussen goed in de markt te liggen bij de VRT. Na haar voorganger Pieter Dewindt vertrekt nu ook **Kathleen Holsbeeks** naar de Reyerslaan, waar ze eindredacteur wordt van het jongerenjournaal *Karrewiet*.

Guy Delforge (ex-*Het Nieuwsblad*) wordt nu de nieuwe hoofdredacteur van ROB.

Voor de agenda's: op woensdag 28 februari in de voormiddag organiseren de AVBB en het Centrum voor Kansengelijkheid en Racismebestrijding een **Forum over de beeldvorming van etnische minderheden in de media**. Vanaf 9 uur in de Résidence Palace.

Wetenschappers van de UGent en de UCL zullen de resultaten voorleggen van een onderzoek dat ze dienaangaande hebben gevoerd. Verder zal worden nagegaan in hoeverre de *Aanbevelingen voor de berichtgeving over alloctonen* die de AVBB en het CGKRB in 1994 opstelden, nog accuraat zijn.

Op 20 januari gaat in het IPV in Antwerpen een tentoonstelling van start met als titel *'Gazet van Antwerpen in beeld'*. Aan de hand van 30 spraakmakende persfoto's wordt het belang van de **persfotografie** in de verf gezet.

En **Dirk Huyghe**, tekenaar bij *De Standaard*, stelt een selectie van zijn cartoons, karikaturen en illustraties tentoon in Gemeenschapscentrum 'T' Blickveld in Bonheiden. Van 28 januari tot en met 25 februari.

Overleden: **Filip Verbrugge**, de *corporate director human resources* bij Corelio. Hij overleed, nog maar 49 jaar oud, totaal onverwacht aan een hartstilstand.

Media & etnische minderheden

Welke beeldvorming ?

Forum georganiseerd door het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding en de Algemene Vereniging van Beroepsjournalisten in België

«De media brengen allochtone vrouwen alleen extreem in beeld. Ofwel worden ze uitgehuwelijkt, geslagen en vernederd. Ofwel zijn ze succesvol: van schrijfster tot politica. De grote groep daartussen wordt doodgezwegen.»

Senay Ozdemir, hoofdredactrice van Sen Magazine, in Weekend Knack, april 2006

In 1993 voerden het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding (CGKR) en de Algemene Vereniging van Beroepsjournalisten in België (AVBB) een studie uit naar de manier waarop de media zaken met betrekking tot migranten of personen van vreemde origine behandelen. Op basis van deze studie formuleerde de werkgroep media en migranten van de AVBB in 1994 «aanbevelingen voor de berichtgeving over allochtonen» die bestemd zijn voor de journalisten en andere mediaprofessionals.

Dertien jaar later: hoever staan we? Hoe worden etnische minderheden tegenwoordig in de Belgische media voorgesteld? Worden vreemde personen of personen van vreemde origine in de berichtgeving over de actualiteit (terrorisme, faits divers...) gestigmatiseerd? Is het nodig de nationaliteit of afkomst mee te delen van een persoon die in de kranten, op de televisie of op de radio wordt vermeld? Indien ja, waarom? Hoe kan men vermijden dat stereotiepen en vooroordelen over allochtonen, worden versterkt? Gelden de aanbevelingen van 1994 nog steeds of dienen ze te worden aangepast aan de actualiteit (o.a. na 11 september)?

Teneinde deze fundamentele vragen te beantwoorden, heeft het Centrum twee universitaire ploegen de opdracht gegeven een nieuwe studie uit te voeren over hetzelfde thema en de resultaten te toetsen aan de aanbevelingen van 1994. De resultaten van deze studie, uitgevoerd door de Vakgroep Communicatiewetenschappen van de UGent in nauwe samenwerking met l'Observatoire du récit médiatique van de Katholieke universiteit Louvain-la-Neuve, vormen het uitgangspunt voor dit forum. Een van de doelstellingen bestaat erin met het geheel van de huidige en toekomstige mediaprofessionals het debat aan te gaan over de noodzaak en relevantie van de aanbevelingen. Dit forum richt zich tot persgroepen, televisiezenders, radiozenders, geschreven pers, journalisten, redactiesecretarissen, diensthooften, journalistenopleidingen, studenten in communicatie...

Informatie betreffende dit Forum : Lieve Staes (CGKR)
Lieve.staes@cntr.be tel. 02/ 212 30 05

PROGRAMMA van het Forum

9:00	Ontvangst
9:30	Opening van het Forum
Martine Simonis , nationaal secretaris van de AVBB/AJP
Jozef De Witte , directeur van het Centrum voor gelijkheid van kansen
9:35	Tussenkomst van Christian Dupont , federaal Minister van Ambtenarenzaken, Maatschappelijke Integratie, Grootstedenbeleid en Gelijke Kansen
9:40	Beeldvorming van etnische minderheden in 1993 : studie, aanbevelingen en voorbeelden
Lieve Staes , dienst communicatie van het CGKR en co-auteur van de studie van 1993
9:50	Presentatie van de resultaten van de studie van 2006
Dr. Frieda Saeys , professor aan de UGent, Vakgroep Communicatiewetenschappen
Dr. Marc Lits , professor en directeur van het <i>Observatoire du récit médiatique de l'Université catholique de Louvain-la-Neuve (ORM / UCL)</i>
10:40	Aanbevelingen voor de berichtgeving over allochtonen : Balans en perspectieven voor nieuwe aanbevelingen
Martine Simonis en Pol Deltour , nationale secretarissen van de AVBB
11:00	Vragen en debat over aanbevelingen
12:15	Conclusies
Eliane Deproost , adjunct-directrice van het CGKR
Pol Deltour , nationaal secretaris van de AVBB/VVJ
13:30	Lunch (broodjes)

Inschrijven bij het Centrum voor gelijkheid van kansen voor 21 februari 2007 via e-mail (logistiek@cntr.be), via fax ter attentie van logistiek 02/212.30.30 met vermelding van 'deelname forum media 28 februari' + naam + naam organisatie/media/school en e-mail en adres.

Inkom gratis maar inschrijven op voorhand is verplicht. Gezien het beperkt aantal plaatsen zullen de inschrijvingen gebeuren in volgorde van ontvangst.